SVOBODA
Founded in 1893
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Рік 116, ЧИСЛО 48, П'ЯТНИЦЯ, 27 ЛИСТОПАДА 2009 РОКУ 1893 Vol. 116, No. 48, FRIDAY, NOVEMBER 27, 2009 $1.00

Пам'ятаймо про Україну!

В ООН відбулася конференція, присвячена 76-ій річниці Голодомору 1932-1933 років в Україні

Степан Слуцький

НЮ-ЙОРК. – 18 листопада представники української громади США, уряду України та інших країн знов зібралися в штаб-квартирі ООН, щоб вшанувати пам'ять мільйонів жертв Великого голоду 1932-1933 років в Україні.

Постійне представництво України при ООН, активно підтримане українськими громадськими організаціями, підготувало до цього дня наукову конференцію та концертну програму на тему „Пам'ятаючи дітей, які померли під час Голодомору в Україні".

Участь у цьому заході взяли Постійний представник України при ООН Посол Юрій Сергеєв, голова Світової Конференції Українських Державницьких Організацій д-р Аскольд Лозинський, свідки цієї страшної трагедії українського народу, дитячий та молодіжний церковні хори з Філядельфії, дитячий ансамбль „Камертони", представники українських організацій Ню-Йорку і діти.

В 4-ій конференційній залі ООН, де відбувався цей захід, була розгорнута виставка робіт учнів школи образотворчого мистецтва, яку провадить мистець Василь Барабаш при Українському Конґресовому Комітеті Америки (УККА) в Ню-Йорку. Експонати виставки були присвячені темі Голодомору.

Як зазначив у вступному слові Посол Ю. Сергеєв, „вшановуючи пам'ять померлих від шучного голоду в Україні, ми також згадуємо тих, хто загинув від голоду в інших реґіонах СРСР, бо, пам'ятаючи ті жертви, ми демонструємо нашу повагу і захист людської гідности". Він нагадав, що Україна, керуючись гуманними міркуваннями, підтримує інші країни, які постраждали від голоду вже в цьому XXI ст., і незважаючи на економічні труднощі, є донором Світової продовольчої програми ООН.

В ООН в залі конференції. Фото: Степан Слуцький

„Розуміння історії є однією з передумов уникнення злочинів, подібних українського Голодомору, у майбутньому. Правда історії покликана унеможливити спроби реабілітувати, а то й прославляти жорстокі режими, в даному випадку — сталінський. Сумно усвідомити, що навіть сьогодні ми маємо декіль-

(Закінчення на стор. 3)

Посол Дж. Тефт зустрівся з представниками українських організацій

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – В п'ятницю, 20 листопада, пізно ввечорі, Сенат США схвалив номінацію Джона Тефта на нового Посла США до України. В понеділок вранці 23 листопада Дж. Тефт зустрівся в Державному департаменті з представниками українських організацій в Америці.

Дж. Тефт до вересня служив Пслом США у Грузії. Раніше він працював Послом США у Литві, заступником посла в Москві, а також дипломатом в Єрусалимі, Будапешті й Римі, а перед виїздом на посольську посаду в Тбілісі, – помічником Державного секретаря у справах американських стосунків з Росією, Україною, Білоруссю й Молдовою. Так що в українських справах Дж. Тефт не новичок. Він зізнався, що, закінчуючи службу в Грузії, думав іти на пенсію. Він кадровий дипломат з 38-річним стажем і має більше, ніж потрібно, років для повної пенсії. Але ось Президент Барак Обама призначив його на посаду Посла в Києві – і вони обоє з дружиною з задоволенням прийняли цю пропозицію. Праця в Україні їм дуже імпонує, – сказав дипломат.

Подружжя Тефтів плянує бути в українській столиці 2 грудня.

На зустрічі з Послом Дж. Тефтом 23 листопада були присутні члени Коаліції заради безпечної й демократичної України, або CSDU (Coalition for Secure and Democratic Ukraine). Коаліція була створена з метою скасувати законодавчий додаток Джексона-Ваніка, який обмежував торговельні стосунки між Сполученими Штатами й Україною. Це законодавство діяло ще з 1970-их років проти СРСР за те, що він не випускав

(Закінчення на стор. 3)

Учасники зустрічі з Послом Джоном Тефтом (посередині) у Вашінґтоні 23 листопада. Фото: Андрій Бігун

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко закликав українців не міняти свободу на „мішок добробуту”

КИЇВ. — Президент України Віктор Ющенко закликає українців відповідально поставитись до свого вибору під час президентських перегонів. Про це він сказав 22 листопада, виступаючи на урочистих заходах з нагоди Дня Свободи в Українському домі. Президент підкреслив, що кожен громадянин має усвідомити свою відповідальність за свій вибір, „за те, що ти обираєш, яку систему цінностей, першочерговостей ти обираєш, і вже після цього – кого ти обираєш. Найважливіше – не обміняти свободу на „мішок добробуту“, який щедро обіцяється сьогодні претендентами на найвищу посаду в державі“, – зауважив В. Ющенко, підкресливши, що свобода є найціннішим. Він наголосив, що відстоював і буде відстоювати демократичний розвиток країни, розвиток культури та духовности українського народу, інтеґрацію України до евроатлантичних структур. „Політичне оцінювання абсолютно не означає хибність політики. Не будемо забувати, що більшість часто помиляється, я б уточнив – найчастіше помиляється, – зауважив Президент. – Моя особиста свобода дозволяє мені сказати найважливіше – я визнаю помилки, й водночас вірю у силу духу, який після стількох років випробувань є й відроджується у наших українських серцях. Його сила вічна, – сказав В. Ющенко. За останні п’ять років ми зупинили не одну загрозу узурпації влади в Україні – (яку хотіли провести – УНІАН) нечесним, бандитським способом, шляхом зговору консервації влади за найбільшими політичними кланами, й сьогодні цей виклик, можливо, найсерйозніший за останні 15 років”. (*УНІАН*)

З Народного Руху вийшла Львівська обласна організація

ЛЬВІВ. — 21 листопада Львівська обласна організація Народного Руху України (НРУ) прийняла рішення про вихід з лав НРУ та перехід до Громадського руху „За Україну!“, який очолює В’ячеслав Кириленко. Про це повідомив народний депутат України, колишній голова львівської крайової організації НРУ Ярослав Кендзьор. „Члени Львівської організації НРУ, зважаючи на ситуацію, що склалася у лавах Народного Руху, прийняли рішення про вихід з НРУ та перехід до Громадського руху „За Україну!“, – сказав він. За словами Я. Кендзьора, Львівська обласна організація НРУ перейшла до Руху „За Україну!“ практично у повному складі. (*УНІАН*)

Україна — у списку країн, найризикованіших для інвесторів

КИЇВ. — Україна увійшла до списку найризикованіших для інвесторів країн, йдеться у дослідженні лондонської компанії „Credit Market Analysis“. Зокрема, за оцінками аналітиків, найбільший ризик для інвесторів представляють державні облігації України, Арґентини, Венесуелі, Латвії, Ісляндії, Литви, Казахстану, Лівану та Росії. В оцінюванні найбільш надійних держоблігацій провідними стали Австралія та Нова Зеляндія, витіснивши з передових позицій Швайцарію та Японію. Аналітики пояснюють, що зростання цін на сировину підтримує відновлення економік Австралії та Нової Зеляндії, що позитивно позначається на їх привабливості для інвесторів. (*УНІАН*)

В. Ющенко нагородив двох депутатів орденами Ярослава Мудрого

КИЇВ. — Президент України Віктор Ющенко нагородив депутата Верховної Ради, члена фракції Бльоку „Наша Україна — Народна Самооборона“ (НУ-НС), провідника депутатської групи „За Україну“ В’ячеслава Кириленка орденом Ярослава Мудрого V ступеня, та депутата від НУ-НС Ярослава Кендзьора — орденом Ярослава Мудрого IV ступеня. Ці нагороди В. Ющенко вручив політикам на урочистому заході з нагоди Дня Свободи 22 листопада. Депутатів нагороджено за визначний особистий внесок у відстоювання національної ідеї, становлення та розвиток української незалежної держави, за активну політичну і громадську діяльність. Також В. Ющенко нагородив орденом Ярослава Мудрого V ступеня депутата Ради 1-го і 3-го скликання Богдана Бойка і колишнього політичного в’язня, письменника Василя Овсієнка. (*„Кореспондент“*)

Документи про гетьмана П. Скоропадського передано до музею

КИЇВ. — 24 листопада у приміщенні Музею гетьманства в Києві відбулося передання унікальних архівних документів Служби зовнішньої розвідки України до Українського інституту національної пам’яті та Музею гетьманства – понад 2,000 унікальних документів, які розкривають нові сторінки з життя та діяльности видатного українського діяча – гетьмана Павла Скоропадського. Зазначені документи були захоплені радянськими органами державної безпеки після капітуляції нацистської Німеччини у 1945 році. Для науковців найбільшу цінність становлять ориґінальні листи гетьмана П. Скоропадського до сина Данила та представників „Союзу гетьманців-державників“ у різних країнах світу. Дотепер більшість з зазначених документів були засекреченими і недоступними для дослідників. Гетьман П. Скоропадський очолював Українську державу, про встановлення якої замість УНР було оголошено 29 квітня 1918 року, близько шести місяців. За цей час нащадок славетного і давнього українського роду встиг відкрити Українську академію наук, два державні українські університети – у Києві та Кам’янці-Подільському, 150 українських шкіл. Було утворено Українську Автокефальну Православну Церкву, низку національних закладів культури. Розпочато розбудову українського війська. Загалом, багато істориків вважає, що саме гетьманство П. Скоропадського, якби міжнародна ситуація склалася сприятливіше, давало Україні найбільше можливостей утвердити свою державність за увесь той період, який отримав назву національновизвольних змагань 1917-1921 років. П. Скоропадський, який в еміґрації написав „Спогади“, де пояснив свої мотиви та вчинки, решту життя прожив у Німеччині, загинувши при бомбардуванні 16 квітня 1945 року. (*„Кореспондент“*)

У Києві відбулася зустріч президентів України та Грузії

КИЇВ. — У Будинку Городецького 19 листопада відбулася зустріч Президента України Віктора Ющенка та Президента Грузії Михаїла Саакашвілі у форматі „віч-на-віч“. На початку зустрічі В. Ющенко подякував своєму грузинському колезі за візиту і висловив сподівання, що вона буде продуктивною. „Для нас є надзвичайно важливими і чутливими взаємини з Грузією... Ми знаємо, як непросто забезпечувати становлення національного суверенітету, здійснювати ключові державні принципи, починаючи з територіяльної цілісности. Ми незмінно поряд з Грузією у цих та інших питаннях“, – сказав він. Президент високо оцінив українсько-грузинські контакти як на рівні глав держав, так і на міжлюдському рівні. В. Ющенко відзначив, що на сьогодні у двосторонніх взаєминах України та Грузії практично немає проблемних питань – натомість ми маємо надзвичайно позитивний порядок денний, „чудові перспективи розвитку наших взаємин“, зокрема в економічній та культурній сферах. Зі свого боку, Президент Грузії назвав свою візиту в Україну гарною нагодою обговорити важливі для обох країн питання. Він також високо оцінив підтримку Грузії з боку України. Важливою подією в контексті розбудови взаємин М. Саакашвілі назвав відкриття нового будинку посольства Грузії в Україні. Після переговорів відбулася церемонія підписання українсько-грузинських документів та спілкування Президентів України й Грузії з представниками засобів масової інформації. Крім того, цього ж дня глави двох держав поклали квіти до Меморіялу пам’яті жертв Голодомору 1932-1933 років, разом відкрили новий будинок Посольства Грузії в Україні, а також взяли участь у презентації проєкту Вільної індустріяльної зони міста Поті. Президент Грузії М. Саакашвілі 18-20 листопада перебував в Україні з офіційною візитою. (*„День“*)

Не затвердили програму економічного й соціяльного розвитку на 2010 рік

КИЇВ. — Верховна Рада України відмовилася затвердити державну програму економічного та соціяльного розвитку України на 2010 рік. За законопроєкт, внесений урядом, проголосували 18 листопада 192 народні депутати з 436 зареєстрованих у залі. Не голосували депутати Партії Реґіонів і комуністи. Підтримали проєкт програми 149 депутатів фракції Бльоку Юлії Тимошенко, 24 депутати фракції „Наша Україна — Народна самооборона“ (НУНС), 18 депутатів фракції Бльоку Володимира Литвина і один позафракційний депутат. Держпрограма містить прогнози уряду щодо динаміки розвитку різних галузей економіки. Після голосування за цей законопроєкт перший заступник голови Верховної Ради Олександер Лавринович повідомив, що парламент зможе повернутися до розгляду цього документу лише у разі внесення Кабінетом міністрів відкориґованого варіянту держпрограми. (*Радіо „Свобода“*)

Славетна українка повертається до Варшави

ВАРШАВА, Польща. — У Великому театрі польської Національної Опери у Варшаві 19 листопада відбулося офіційне відкриття погруддя світової слави оперної співачки, львів’янки Соломії Крушельницької. Це перше погруддя видатної українки на території Польщі. Художньою основою скульптури став образ С. Крушельницької під час виконання ролі графині в опері Станіслава Монюшка. Бронзове погруддя й ґранітний постамент (підставка з колоною), заввишки майже два метри та вагою до тонни, виконали два львівські автори: заслужений діяч мистецтв, лавреат Державної премії в галузі культури, автор оформлення музею С. Крушельницької у Львові Орест Скоп (архітектор композиції) та народний художник України Василь Ярич (скульптор композиції). За словами Анджея Кручинського, директора Театрального музею, що декілька років діє в приміщені Великого театру, в колекції музею вже чимало погрудь видатних польських діячів оперного театру (Леон Шіллер, Людвіґ Сольський, Гелена Моджеєвська, Кароль Курпінський тощо), проте погруддя співачки-українки буде першим у цій збірці, хоча С. Крушельницька не єдина українка, яка успішно виступала на цій сцені. Прикрасою урочистої події стало виконання арій з репертуару С. Крушельницької львівськими оперними співачками, сестрами Дацко – Наталією та Галиною. (*„Львівська газета“*)

Військовим представили нового керівника Генштабу

КИЇВ. — Начальник Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) Іван Свида називає своїм першочерговим завданням завершення переходу армії на контрактну основу до 2015 року. Про це він сказав 18 листопада під час свого офіційного представлення офіцерському складові армії Президентом Віктором Ющенком. Важливим завданням І. Свида вважає забезпечення належного підготування українських військовослужбовців для участи в миротворчих місіях, оптимізацію системи військового управління, організацію роботи з уточнення державної програми щодо розвитку ЗСУ на 2006-2011 роки. Крім того, начальник Генштабу повідомив, що основні зусилля з підготування війська будуть спрямовані на підвищення боєздатности Повітряних і Військово-морських сил, а також армійської авіяції Сухопутних військ. Він також назвав необхідним підвищення професійного вишколу й збереження офіцерського складу шляхом підвищення соціяльних стандартів для них. На початку жовтня тодішній начальник Генштабу ЗС України Сергій Кириченко подав у відставку. Після цього Президент призначив на цю посаду І. Свиду. (*Радіо „Свобода“*)

У Центральній виборчій комісії

КИЇВ. – 13 листопада закінчився термін реєстрації Центральною виборчою комісією (ЦВК) кандидатів на пост Президента України. Для реєстрації кандидатами на пост Президента України надійшли документи 67 осіб. З них заяви про самовисунення подали 54 особи, щодо інших до Комісії надійшли подання від 13 політичних партій та виборчих бльоків політичних партій, а саме Бльоку лівих та лівоцентристських сил, Народної партії, Партії Реґіонів, Всеукраїнського об'єднання „Свобода", Української Народної партії, Всеукраїнського об'єднання „Батьківщина", Соціялістичної партії України, Народно-демократичної партії, Слов'янської партії, Прогресивної соціялістичної партії України, Патріотичної партії України, Ліберальної партії України, Селянської партії України.

ЦВК зареєструвала 18 кандидатів на пост Президента України. З них від політичних партій – сім кандидатів, від виборчого бльоку політичних партій – один кандидат, шляхом самовисування – 10 кандидатів. 49 особам ЦВК відмовила в реєстрації кандидатами на пост Президента України.

ЦВК

У Вашінґтоні вручили премії Фундації О. і Т. Антоновичів

ВАШІНҐТОН. — 20 листопада, в Посольстві України відбулася церемонія вручення премій Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів за 2008 рік. Фундація – це приватний благодійний фонд, заснований вашінґтонським подружжям у 1980 році.

Щороку фонд надає премії видатним літераторам, науковцям і дослідникам за їхній вклад у розвиток українознавства. Цьогорічними лавреатами стали відома українська письменниця, літературознавець і публіцист Оксана Забужко та американський історик-українознавець д-р Любомир Винар.

Церемонію відкрив Посол України у США Олег Шамшур, який повідомив про відзначення О. Антоновича однією з найвищих нагород орденом – Ярослава Мудрого V ступеня (через місяць після указу Президента України О. Антонович пішов з життя). Орден прийняв нинішній президент фундації д-р Ігор Воєвідка.

Кандидатів на отримання премій висуває номінаційний комітет у складі проф. Марти Богачевської-Хом'як з Вашінґтону, проф. Гарвардського університету Романа Шпорлюка і д-ра Тамари Гундорової з Києва. *(„Голос Америки")*

В ООН...

(Закінчення зі стор. 1)

ка прикладів тоталітарних форм правління, де голод використовується для пригнічення громадян тих країн", — підкреслив Посол і нагадав, що навіть сьогодні подекуди є намагання приховувати правду про Голодомор або її фальсифікувати, „тому правда – це наш святий обов'язок перед історією і перед жертвами Голодомору, особливо перед дітьми, котрі не знайшли правди, коли були живими. Їхні душі не упокояться, поки ми не відкриємо всю правду про їхню трагічну долю".

Далі ведення програмою конференції перебрав д-р А. Лозинський, надаючи слово молодим учасникам, котрі, символічно представляючи усіх дітей – жертв Голодомору, читали уривок з книги „Жовтий Князь" Василя Барки, свідчення очевидця Голодомору Тетяни Павлічко, заяву Президента США Барака Обами до Дня пам'яті Голодомору, Проклямацію губернатора штату Ню-Йорк Дейвида Патерсона про оголошення Дня Пам'яті жертв Голодомору в штаті Ню-Йорк, витяг зі звіту-листа італійського консула в Харкові про нелюдські жахи українського села в часи Голодомору-геноциду, уривочок з публікації кореспондента „Кришчен Саєнс Монітор" в Москві. Матеріяли, зачитані юними промовцями, абсолютно переконували, що Голодомор був навмисне влаштований совєтським тоталітарним режимом та спрямований проти українського народу.

На початку музичної програми дитячий хор „Камертони" Першої Української баптистської церкви у Філядельфії під керівництвом Любови Василкін виконав чотири оригінальні музичні композиції. Український Об'єднаний молодечий хор з Філядельфії під керівництвом Івана Валенчука на високому вокальному рівні виконав в'язанку українських церковних пісень. Їхній спів усім дуже сподобався і був, мабуть, найяскравішим моментом усієї програми.

Твір Мирослава Скорика „Свіча" виконала на скрипці Марта Антонів при супроводі на фортепіяні Андрія Стасева.

Ведучий конференції д-р Аскольд Лозинський.

Постійний представник України при ООН Посол Юрій Сергеєв.

Дитячий хор „Камертони" Першої Української баптистської церкви у Філядельфії під керівництвом Любови Василкін.
Фото: Степан Слуцький

В програмі був також показ уривку фільму Олеся Янчука „Голод-1933", в якому на прикладі історії одного села та однієї сім'ї показана трагічна доля українського народу в страшні 1932-1933 роки.

Ведучий А. Лозинський зачитав згадку американського журналіста про розмову в Києві в часи Голодомору з 9-річною дівчинкою, котра були змушна піти з дому після смерти її батьків.

В заключному слові Посол Ю. Сергеєв висловив вдячність д-рові А. Лозинському, президентові УККА Тамарі Ґало-Олексій, Роксоляні Лозинській та Марті Кокольській за втілення ідеї цього заходу, усім дітям-виконавцям — за участь, українським кредитівкам та українській громаді в цілому — за підтримку цього заходу, а всім колеґам в ООН та всім тим, хто підписав Декларацію, присвячену вшануванні жертв Голодомору, що була оприлюднена в 2008 році і поширена як офіційний документ 63-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН, – за їхню солідарність з українським народом. Посол Ю. Сергеєв нагадав, що Декларація була підтримана всім демократичним світом і залишається відкритою для підписів.

Ю. Сергеєв також запросив присутніх на презентацію книги, присвяченої Голодоморові в Україні, що щойно прибула з України, — „Рафаель Лемкін: радянський геноцид в Україні". Це видання містить лише одну статтю, яку Р. Лемкін виголосив у 1953 році у Ню-Йорку на поминальному відзначенні українською громадою Великого голоду, але перекладену на 28 мов світу.

Захід завершено молитвою за український народ „Боже Великий Єдиний", яку співав Український об'єднаний молодіжний хор з Філядельфії.

Посол Дж. Тефт...

(Закінчення зі стор. 1)

своїх громадян, які хотіли еміґрувати. Після проголошення самостійности України додаток Джексона-Ваніка продовжував діяти, аж доки коаліція CSDU успішно переконала Конґрес скасувати його (щодо України він ще діє в американських стосунках з Росією).

Коаліція – не виключно українська організація, але американські українці там мають найбільше представництво, зокрема Українська Американська Координаційна Рада (УАКРада), Фундація „Україна-США", Вашінґтонська Група професіоналістів, Українсько-Американське Екологічне Товариство, Українсько-Американська Ділова Рада та філядельфійська Українська Федерація Америки.

Але також в цій коаліції є Марк Левін, виконавчий директор Національної Конференції Радянського Єврейства (ця назва стала анахронічною і тепер організація, яка продовжує підтримувати євреїв в колишньому СРСР, уживає тільки свої ініціяли – NCSJ). Два колишні американські посли в Україні, Віліям Мілер і Стівен Пайфер, очолюють цю коаліцію.

Після успішного скасування Конґресом додатку Джексона-Ваніка, Коаліція заради безпечної й демократичної України (CSDU) продовжує свою діяльність як вашінґтонське „лабі", пильнуючи українські й українсько-американські інтереси. Її члени зустрічаються, обмінюються електронними листами и та інформують членів Конґресу й адміністрації в українських справах. Ігор Гавдяк, голова УАКРади, координує зустрічі коаліції.

На зустрічі з новим американським Послом в Україні Дж. Тефтом учасники порушували питання з царини американської політики щодо України.

Посол Дж. Тефт, у свою чергу, виявив солідне обізнання з українськими справами. Він повідомив, що вже зустрічався з Президентом Віктором Ющенком – у Тбілісі.

На сенатському слуханні, де розглядали його призначення, Дж. Тефт сказав, що його дружина Маріела працює в галузі охорони здоров'я як біостатистик і медсестра, і що її цікавитиме охорона здоров'я в Україні.

Посол Дж. Тефт є випускником Університету Маркет у штаті Вискансин. Беручи до уваги його вік, він міг бути студентом, коли там працював професором історії й редактором університетського журналу „Славістичні студії" один із стовпів американської України, вже покійний Роман Смаль-Стоцький.

Коли проф. Р. Смаль-Стоцький переїхав до Ню-Йорку, то був активним діячем Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) та Українського Конґресового Комітету Америки (УККА).

АМЕРИКА І СВІТ

„Атлантіс" з'єднався з МКС

КЕЙП-КАНАВЕРАЛ, Фльорида. — Американський космічний корабель багаторазового використання „Атлантіс" 19 листопада прибув до Міжнародної космічної станції (МКС). Під керівництвом командира екіпажу Чарльса Гобаха човник успішно з'єднався з МКС. Астронавти, які прибули на МКС, мали небагато часу для відпочинку та відновлення сил. У двох з них – Майка Формана та Роберта Сатчера – запланований перший вихід у відкритий космос. Учасники місії STS-129 матимуть близько шести до шести з половиною годин, аби встановити нову телекомунікаційну антену та виконати низку запланованих ремонтних робіт на зовнішньому боці станції. „Атлантіс" відземлився 16 листопада з космодрому ім. Кенеді на мисі Канаверал (штат Фльорида). Його місія розрахована на 11 днів та передбачає три виходи космонавтів у відкритий космос. Зокрема вони мають відремонтувати резервуар з киснем, встановлений на одній з шлюзових камер. Повернення космічного корабля на Землю чекають 27 листопада. *(„День")*

Москва нагнітає ворожість до українців

МОСКВА. — Акції біля Посольства України в Росії сіють у російському суспільстві ворожість до українців, заявив 22 листопада прес-секретар Посольства України Олег Волошин, коментуючи недільну акцію російського молодіжного руху „Мєстниє" біля посольства. Ця акція „є яскравим прикладом того, що в Росії зформувалася група політиків і громадських діячів, які стрижнем своєї діяльности обрали погіршення атмосфери українсько-російських взаємин". О. Волошин наголосив, що викликає глибокі сумніви, що серед підлітків 14-16 років, нагнаних організаторами під стіни посольства „захищати українську Конституцію", був хоч один, знайомий хоча б з деякими положеннями цього документу. „Викликає жаль тільки те, що, незважаючи на свою штучність, такі прояви політичної активности з боку окремих молодіжних рухів і відомих своїм ставленням до України діячів на зразок Сергія Маркова і Михайла Леонтьєва сіє у російському суспільстві насіння ворожого ставлення до українців, до їхнього права самостійно визначати пріоритети своєї внутрішньої і зовнішньої політики. І це насіння вже дає найпотворніші сходи. Щоб переконатися у цьому, досить подивитися на те, що зростає, за даними соціологів, чисельність росіян, які неґативно ставляться до України і українців", – додав О. Волошин. У вічу взяли участь і російський телеведучий М. Леонтьєв та депутат Державної думи С. Марков, відомі своїми антиукраїнськими позиціями. Рух „Мєстниє" називає себе „рухом молодих політичних екологів". Акції цього руху відзначаються проявами російського націоналізму і підтримки лінії Кремля супроти російських опозиційних рухів. *(Радіо „Свобода")*

Японія офіційно звинуватила Росію в окупації Курил

ТОКІО. — Уряд Японії остаточно затвердив 24 листопада документ, де заявляється, що Південні Курили „незаконно окуповано Російською Федерацією". Тим самим було поставлено крапку в плутанині, яка триває з цим текстом з 20 листопада. Тоді документ такого змісту було також офіційно поширено від імені уряду. Проте потім його відкликали назад. При цьому було заявлено, що в засоби масової інформації помилково передали заготовлений чиновниками проєкт, який Кабінет міністрів насправді не затверджував. Документ складено у відповідь на запит голови комісії з закордонних справ нижньої палати парляменту Мунео Судзукі, який висловився за активну японську участь в економічних проєктах на Південних Курилах, навіть якщо для цього потрібно буде „тимчасово погодитися" з правом Росії на управління островами. У відповідь уряд повністю відкинув таку точку зору. „Російська Федерація незаконно окупує чотири північні острови", – говориться в документі, поширеному Міністерством закордонних справ Японії. Зазначається, що Токіо дозволяє подорожі японців на Південні Курили лише в нинішній формі „безвізових обмінів", зокрема для відвідин могил і контактів між людьми. *(„День")*

Україна взяла участь у благодійному ярмарку

ЖЕНЕВА, Швайцарія. — У женевському Палаці Націй відбувся щорічний благодійний ярмарок під еґідою Жіночої ліґи ООН. На ярмарку серед 70 країн був представлений і український прилавок, розгорнутий Постійним представництвом України у Женеві. Особливим попитом на українському прилавку користувались твори декоративно-прикладного мистецтва, альбоми, пам'яткові речі, придбані співробітниками Постійного представництва. Колектив Постійного представництва плянує найближчим часом придбати, на виручені ним від благодійного ярмарку гроші, новорічні подарунки і передати їх дитячому притулкові міста Києва, яким опікується Міністерство закордонних справ України. *(„День")*

Е. Голдер очолить комісію з боротьби з шахрайством

ВАШІНҐТОН. — Уряд Президента Барака Обами 20 листопада оголосив про створення спеціяльної комісії, що активніше боротиметься з фінансовим шахрайством. Ця комісія матиме широкі повноваження і сприятиме поліпшенню координації між федеральними та штатними аґентствами, що розслідують фінансові злочини. Уряд США обіцяє аґресивніше переслідувати і карати за фінансове шахрайство, жертвами якого за останній рік стали тисячі американців. За словами секретаря Департаменту юстиції США Еріка Голдера, завдання комісії, яку він очолить, – також запобігти новій кризі у фінансовому секторі. „Місією цієї спеціяльної комісії є не лише притягнути до судової відповідальности тих, хто причетний до останньої фінансової кризи, але і не допустити ще одного краху. Караючи злочинців, ми висловлюватимемо попередження всім, хто намагається заробити на біді інших. Виконуючи цю місію ефективно, ми посприяємо відновленню довіри до наших ринків, заощадимо ресурси платників податків і захистимо переважну більшість інвесторів та компаній, які дотримуються правил і законів", – зазначив Е. Голдер. До нової комісії ввійдуть представники різних федеральних і штатних аґентств, які будуть розслідувати злочини — від шахрування на ринку нерухомого майна до торгівлі акціями на основі привілейованої інформації. Нова комісія замінить стару, створену 2002 року урядом Президента Джорджа Буша після скандалів, що призвели до краху енерґетичної корпорації „Енрон". *(„Голос Америки")*

США привітали призначення президента ЕС

ВАШІНҐТОН. — США привітали призначення першого постійного президента Европейського союзу та міністра закордонних справ. Президентом Европейської Ради 19 листопада обрали прем'єра Бельгії Германа Ван Ромпоя, а міністром закордонних справ – британку Кетрін Аштон. США заявили, що призначення зміцнить як Евросоюз, так і стосунки Европи з Вашінґтоном. Але дехто у Брюселі критикує призначення, твердячи, що обидва посадовці маловідомі у світі. Г. Ван Ромпоя і баронесу К. Аштон одностайно обрали 27 провідників ЕС на зустрічі у Брюселі. Їхні кандидатури викликали найменше розбіжностей серед членів ЕС, і обидва посадовці мають обмежений досвід у закордонній політиці. У заяві Президент Барак Обама сказав, що призначення „зміцнять ЕС і зроблять його навіть сильнішим партнером для США". Президента ЕС обирається 27 країнами-членами, терміном на посаді два з половиною роки. Він може обиратися один раз. Він головує на зустрічах ЕС, керує Радою міністрів ЕС і представляє ЕС у світі. Промовляючи до учасників зустрічі, Г. Ван Ромпой сказав, що ЕС переживає надзвичайно важкі часи. Він сказав, що фінансові і кліматичні проблеми „загрожують нашому виживанню", але що їх можна подолати спільними зусиллями. К. Аштон сказала, що вона вестиме політику „тихої дипломатії" у своїй ролі міністра закордонних справ. Дві нові посади були створені в висліді затвердження Лісабонської угоди, яка починає діяти першого грудня. *(Бі-Бі-Сі)*

Г. Карзай склав присягу на другий термін

КАБУЛ, Афганістан. — Гамід Карзай 19 листопада склав присягу на другий термін президентства в Афганістані. У церемонії взяли участь сотні чільних гостей, включно з Держсекретарем США Гіларі Клінтон, міністрами закордонних справ Британії та Франції і президентом сусіднього Пакистану. Інавґурація завершила тривалий виборчий процес на тлі звинувачень у корупції та фальсифікаціях. Г. Клінтон назвала інавґурацію важливим моментом для країни. Вона сказала, що Г. Карзай має можливість продемонструвати, як він може покращити життя афганців. Це її перша візита до Афганістану, яка відбулася у час, коли Президент Барак Обама вирішує, чи надсилати додаткові війська до тієї країни. У своїй інавґураційній промові Президент Г. Карзай запросив свого суперника на виборах Абдулу Абдулу працювати разом задля процвітання Афганістану. Він сказав, що міністри у його кабінеті повинні бути „компетентними і справедливими". Г. Карзай опинився під дедалі більшим тиском подолати корупцію. У церемонії взяли участь представники приблизно 40 країн. *(Бі-Бі-Сі)*

Узбекистан закрив кордон з Казахстаном

ТАШКЕНТ, Узбекистан. — Узбекистан в односторонньому порядку закрив державний кордон з Казахстаном, повідомила 23 листопада казахська влада. При цьому, як заявив офіційний представник Міністерства закордонних справ країни Ержан Ашикбаєв, Астану не попереджали про такий крок з боку сусідньої республіки. За словами Е. Ашикбаєва, казахстанська сторона не була ініціятором закриття кордону. При цьому він наголосив, що „офіційної інформації у нас немає, не зважаючи на те, що було зроблено відповідний запит". У МЗС не змогли назвати точну дату закриття кордону, зазначивши лише, що це трапилося минулого тижня. Е. Ашикбаєв уточнив, що кордон не закритий для громадян Казахстану, які повертаються на батьківщину з Узбекистану, і відповідно для громадян Узбекистану, які повертаються з Казахстану. В Узбекистані закриття кордону мотивують тим, що в Казахстані зареєстровано випадки захворювання на свинячий грип. У свою чергу, співробітник казахстанської прикордонної служби вважає, що справа не в карантині. „Скоро в Узбекистані розпочнуться вибори, і щоб населення країни не їхало, мотивуючи поїздку фактом епідемії свинячого грипу, кордон закрили", – заявив він. За словами чиновника, „тих, хто повертається, в Узбекистан впускають, а ось виїхати назад уже неможливо". *(„Кореспондент")*

Суд виніс остаточний вирок у справі П. Лазаренка

САН-ФРАНСИСКО, Каліфорнія. — Остаточний вирок у справі Павла Лазаренка виніс 19 листопада суд Північного округу Каліфорнії. Колишній прем'єр-міністер України засуджений до 97 місяців позбавлення волі у в'язниці за відмивання грошей та інші злочини. Суд не зарахував у термін ув'язнення перебування П. Лазаренка під домашнім арештом і не взяв до уваги заяву адвокатів про поганий стан здоров'я. Водночас суд врахував зразкову поведінку ув'язненого і відсутність скарг на нього з боку тюремної адміністрації. За попереднім рішенням суду П. Лазаренко був засуджений на 108 місяців позбавлення волі. *(„5 канал")*

УСЛІД ВАЖЛИВИМ ЮВІЛЕЯМ

ОУН і Степан Бандера – дух і леґенда

Аскольд Лозинський,
Ню-Йорк

В цьому році ми в Україні і в діяспорі широко відзначали 80-ту річницю заснування Організації Українських Націоналістів (ОУН), 100-річчя від народження і 50-річчя від дня загибелі Степана Бандери. Відзначалися ці дати не тільки для історичної памяті, але також як повчальні моменти для майбутніх поколінь. Бо тільки такий яскравий приклад патріотів, котрі, кажучи словами пісні, зродились великої революційної години і діяли під проводом безкомпромісного борця за волю України С. Бандери, може надихати нашу молодь на активну участь в українському національному відродженні.

80 років тому на конґресі у Відні оформилась ОУН і постав її суворий та єдино правильний дороговказ: „Здобудеш українську державу або згинеш в боротьбі за неї".

У цьому ювілейному році ми схиляємо голови в поклоні перед пам'яттю основоположників, провідників і всіх членів ОУН, зорема перед світлою пам'яттю великого українця С. Бандери.

Революція проти окупанта, відважні атентати на ворога, мужня постава перед вироком смерти, відновлення державности Актом 30 червня 1941 року, захист її збройною боротьбою, революційні страйки по таборах, закордонна політика бездержавної нації, виховання нових кадрів для продовження боротьби – все було подвигом провідника та ідеолога ОУН С. Бандери. Він писав: „В кожному ідеологічному чи політичному русі найважливішу ролю відіграють два основні його складники: ідея і людина. Провідні ідеї і світоглядові засади в ідеологічному русі та керівні програмові постанови в політичному – творять душу, істоту, внутрішній зміст духу. Люди, які визнають, поширюють і здійснюють ідеї та програму і з тією метою беруть активну участь в русі – творять його живий діючий організм".

Про С. Бандеру чимало писали наші вороги. Наприклад, Микита Хрущов у своїх пізніших спогадах про той час, коли він відповідав за Україну, написав таке: „Коли ми приїхали до Львова, то зробили помилку, шо дозволили втекти з в'язниці українському націоналістичному провідникові Степанові Бандері. Ким був той Степан Бандера? Він перебував у тюрмі у Львові через те, що був засудженим за наказ вбити польського міністра внутрішніх справ. Ледве чи ми дуже гірко переживали з приводу смерти міністра польської реакційної держави, але все ж таки ми проявили певний брак глузду, звільняючи з в'язниці С. Бандеру не перевіривши, ким він був. Безперечно, діяльність Бандери в опозиції до польського уряду нам заімпонувала, але ми повинні були зрозуміти, що такі люди, як С. Бандера були ворогами також і Совєтського Союзу. Вони були українськими націоналістами і мали майже патологічну ненависть до совєтського режиму. Навіть коли С. Бандера звернув свої сили проти Німеччини, він не переставав ненавидіти Совєтський Союз. В другій половині війни він боровся і проти нас, і проти німців. Пізніше, по війні, ми втратили тисячі вояків у грізній боротьбі між українськими націоналістами та совєтськими військами".

Минулого року вийшла книжка американського журналіста Роберта Вілкокса про генерала Патона, під назвою „Тарґет Патон", її автор засвідчує, що у 1945 році не тільки совєти, але й американці шукали С. Бандеру, щоб помогти своїм совєтським союзникам. Р. Вілкокс окреслив українського революціонера так:„...Бандера був націоналіст, який боровся за звільнення України від комуністів. Коли альянти виграли війну, С. Бандера був схарактеризований росіянами як бандит, бо його партизани заподіяли росіянам значної шкоди". Хоча ми багато знаємо про діяльність ОУН на території України та в совєтській імперії, зокрема в 1930-1940-их роках, пізніша її діяльність все ще не досить досліджена. Знаємо, що Українська Повстанська Армія, яка було витвором ОУН, продовжувала боротьбу в більшій чи меншій мірі до 1954 року.

Про діяльність ОУН в СРСР в тих роках написала американська журналістка Ен Епелбавм, вдостоєна нагородою Пулітцера в історичному жанрі кілька років тому, у своїй книжці „ҐУЛаґ". Вона ствердила, що найбільше число політв'язнів совєтських таборів становили українці, котрих почали запроторювати ще від початку 1930-их років. Українські в'язні відрізнялись від інших, вони майже завжди ініціювали страйки, розправлялися з донощиками, мали підпільний провід. Українці, підкреслила Е. Епелбавм, виглядали так, немов за ними стояли якась організаційна сила.

Відомий політв'язень-історик Валентин Мороз писав про значення націоналістів в таборах на прикладі незламного політичного в'язня Михайла Сороки: „Чистій памяті Михайла Сороки присвячую. Несемо горді твою домовину, і в нашому кроці – залізо. Над могилою кошового не плачуть. Такі як Ти – поза межами плачу, поза межами болю, і узвичаєне слово скорботи – не для них. Ти не вмер. Ще за життя ти став монументом; до нього йшли торкнутися, аби відчути силу. Між такими був я…Над Україною – чорний орел. Везуть кошового. Давно вже мало не битися Твоє серце – за законом живих – а воно все билось. Залізне серце викововує для себе власні закони...".

Так само дух і леґенда про ОУН і її провідника С. Бандеру пережила його фізичне знищення у 1959 році. Донині він залишився найгрізнішим ворогом Москви. Іван Дзюба у книжці „Інтернаціоналізм чи русифікація?" окреслив значення самої назви „бандерівець": „Коли в 1963 році Товариство молодих письменників і митців постановило вшанувати пам'ять Івана Франка й організувало смолоскипний похід до його пам'ятника, можна було чути російські вислови натовпу вздовж головної вулиці Києва: „Смотрітє, бандєровци! Как іх многґо!".

(Закінчення на стор. 18)

НА ТЕМИ ДНЯ

„Коли лях з козаком чубляться, москаль потирає руки"

Зенон Терешкун,
Мюнхен, Німеччина

Під таким заголовком польська „Ґазета виборча" від 8-9 серпня ц. р. вмістила статтю стосовно заборони польським урядом „Рейду слідами Степана Бандери", який хотіли здійснити декілька молодих українців. І вже у вступі автор статті Марцін Войцеховський наголошує, що „це удар в політику порозуміння між нашими країнами і тріюмф радикалів по обидвох сторонах кордону. Але уряд не мав іншого виходу".

При цьому М. Войцеховський пояснює, що тими радикалами в Польщі є так звані „кресов'яки", тобто колишні виселенці з Галичини і Волині, а духовним їхнім провідником є ксьонз Тадеуш Ісакович-Залеський.

У другій статті в цій же газеті під назвою „Шлягбавм на шляху Бандери" її автор Марцін Коб'ялка подає, згідно з заявою Міністерства внутрішніх справ Польщі, що учасники рейду візи „видурили", але також наголошує, що причиною заборони були радше протести в Польщі.

Передусім належить підкреслити, що з української сторони таких гострих виступів проти поляків, навіть супроти радикальних „кресов'яків", не зауважується. Вони вільно подорожують по Україні, відвідують свої історичні місця, відновлюють або встановлюють пам'ятні знаки своїм героям. Але при тому поводять себе зарозуміло, зухвало і не приховують, що тієї території незалежної України, яку вони все ще називають „Східною Малопольщею", вони не мають наміру зрікатися.

Авторові цих рядків потрапила до рук книжечка польською мовою „Таємниця Чорного лісу" автором якої є Тадеуш Камінський, який подає себе за колишнього мешканця міста Станиславова (тепер Івано-Франківськ). Книжку видала краківська філія „Товариства любителів Львова і Південно-східних околиць". Перебуваючи цього року в Україні, я поїхав до того „Чорного лісу", і те, що там побачив, мене дуже здивувало. У 1992 році я бував там також, тоді могили стояли зарослі хащами. Зараз там ніби все впорядковано, спереду, кільканадцять метрів від дороги, стоїть „піраміда" – польський „коп'єц" – з залізним хрестом, а на ньому – залізний „терновий" вінець. Напис на постаменті: „Жертвам війни", спершу польською, відтак українською мовою. Нижче, тільки польською мовою, слова Адама Міцкевича: „Якщо забуду про них, Ти, Боже, на небі забудь про мене". Ще нижче, знову спочатку польською, відтак українською мовою: „Місце, освячене кров'ю мешканців Станислава та околиць, замордованих гітлерівцями в серпні 1941 року. – Земляки". Тими землями, як випливає з цитати А. Міцкевича, є поляки.

Оскільки згаданий Т. Камінський пише про розстріли в цьому „Чорному лісі", я хочу тут ствердити, що цей ліс, точніше – лісок нічого спільного зі справжнім Чорним лісом не має, бо він починається дальше на південному заході. Цей лісок – це так званий Лаз (не відомий Дем'янів Лаз), який належить до села Угринів Горішній, а не до Павелча (тепер Павлівка), як пише Т. Камінський. Там угринівські селяни мали невеличкі ділянки, де весною випасали худобу, пізнім літом викошували сіно та забезпечували себе дровами на зиму.

Оскільки це належить до мого рідного села, то можу це ствердити. Там німці розстрілювали в першу чергу євреїв. Однак, люди пошепки говорили, що бачили вишивані сорочки між одежою, яку приречені на розстріл мусіли з себе знімати. Отже, там також розстрілювали українців, хоч немає сумніву, що серед жертв були й поляки. Розстрілами керували ґестапівці Йоганн і Вільгельм Мауери, які до розпаду Польщі у вересні 1939 року були польськими громадянами й офіцерами польської армії. То ж нічого дивного, що Польща впродовж двох тижнів програла війну.

Т. Камінський факт розстрілів українців промовчує. Але на стор. 47-ій подає спомин Юліяна Хмелевського, мешканця Станиславова, який розповідає про розстріл 14 хлопчиків у віці 12-14 років і одного 40-літнього дентиста з Калуша. Пише, що хлопці були страшно побиті і перелякані, „... тільки один з них зізнався мені, що вони з Калуша, з однієї кляси і арештовано їх „за організацію". З українських джерел натомість відомо, що всі ті хлопчики були українці, учні торговельної школи в Калуші, арештовані й засуджені на кару смерти. Розстріляні 3 листопада 1943 року на ринку в Калуші, а не в Станиславові, як це „свідчить" Ю. Хмелевський. Коли йде мова про „організацію", то немає сумніву, що йшлося про організацію ОУН, а не про щось інше. І напевно це знав Ю. Хмелевський, але через своє вороже ставлення до українців, зокрема до українського антинімецького руху спротиву, він це описує так, мовби йдеться про польських дітей.

Також інші польські „історики", які сиділи разом з українцями в тюрмах, про українців зовсім не згадують або представляють їх як злодіїв, бандитів, проституток, які у своїй поведінці некультурні, брудні і т. п.

На вступі „Таємниця Чорного лісу", де Т. Камінський описує заснування міста Станиславова, він згадує, що у 1733 році місто начислювало 2,321 мешканців, з яких 1,406 осіб були поляки і русини. Не подаючи точної кількости поляків і русинів окремо, автор промовчує, що поляків було менше, ніж „русинів", тобто українців. Пише, що після розвалу Австро-Угорщини завдяки „спокоєві", місто почало розвиватися. Про Західню-Українську Народну Республіку та аґресію Польщі проти України, внаслідок

(Закінчення на стор. 18)

Про автора:
Зенон Терешкун – журналіст і активний член української громади в Німеччині.

Непрозорий російський газ

Українське інтернет-видання „Економічна правда" 12 листопада оприлюднило запропонований Москвою проєкт нової газової угоди з Україною. Що в ньому нового і чим він відрізняється від тексту газового договору, підписаного російським і українським прем'єрами – Володимиром Путіним і Юлією Тимошенко 19 січня цього року і гостро критикованого Президентом Віктором Ющенком та провідними українськими експертами в енерґетичній ділянці? Нагадаємо, що ця критика стосувалася дивного небажання Ю. Тимошенко розкрити всі деталі угоди, але й те одне, що стало відомо, викликало в Україні недвозначне заперечення – обсяг російських газових постачань в Україну: 42 млрд. кубічних метрів на рік. Це принаймні на одну третину більше, ніж Україні потрібно.

Президент В. Ющенко відразу ж тоді, у січні, став вимагати від уряду переглянути той газовий договір з Москвою, але цього дотепер не сталося. Й ось – проєкт нового газового договору. У порівнянні з ним, попередня, січнева угода, визнана українською стороною несправедливою, виглядає, як пише „Економічна правда", взірцем приязні і миролюбности. І далі: „Проєкт містить зобов'язання лише однієї сторони – української. Не передбачено в ньому відповідальности Росії за будь-які порушення щодо постачання газу або транзиту середньо-азійського палива... Підписавши і ратифікувавши цей договір, Україна фактично віддала б щонайменше до 2030 року частину свого суверенітету, втративши приймати будь-які рішення з підвищення своєї енерґетиної безпеки, якщо вони не сподобаються російській стороні... За підписання такої угоди проти українських урядовців слід було б відразу порушувати кримінальну справу за фактом злочину проти основ національної безпеки".

Іншими словами, Москва хоче унеможливити перегляд українською стороною газової угоди з 19 січня 2009 року і накинути на Україну такий газовий зашморг, з якого неможливо буде вирватися. Для цього застосовано ще й такий додатковий засіб, як лукаве сплутування понять приватного і публічного міжнародного права, що дозволить Росії досягнути свого, навіть якщо Верховна Рада не ратифікувала б цього нового договору. Річ у тому, наголошує „Економічна правда", „що міжнародні договори мають пріоритет порівняно з внутрішнім українським законодавством, в тому числі – і з законом про газогони, який захищає українську газо-транспортну систему (ГТС) від відчуження". Практично це означає, що Росія через свій арбітражний суд може обмежити чинність українських законів – й тоді шлях до заволодіння українською ГТС стане вповні відкритий.

У перші дні листопада Президент В. Ющенко знову заявив, що всі ризики, котрі випливають з угоди від 19 січня, залишаються актуальними, тому Кабінет міністрів повинен невідкладно внести в ту угоду зміни і доповнення. В листі до Президент Росії Дмитра Медведєва, оприлюдненому 19 листопада, В. Ющенко чітко обґрунтував потребу вдосконалення газових контрактів і запропонував конкретні пункти змін та доповнень.

Певна річ, невигідність для української сторони січневого договору добре бачить і прем'єр Ю. Тимошенко. Під час переговорів з В. Путіном у Ялті 19 листопада вона нібито домовилася, що Україна з 1 січня 2010 року отримає – вперше за всі роки – ринкову ціну за транзит російського газу українською територією до Европи і що не пізніше липня 2010 року буде узгоджено текст міжурядової українсько-російської угоди про співпрацю в газово-енерґетичній сфері. Проте провідні українські експерти з енерґетичних питань висловлюються про ялтинські переговори вельми скептично. Ось, наприклад, думка ректора Української нафтогазової академії Богдана Клюка: „Мої враження? Документи побачимо – тоді судитимемо. А те, що почули на прес-конференції...? Цьому я не вірю."

ЛИСТОПАД В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Не забути обох Базарів

Не сама поразка українських національно-визвольних змагань 1917-1921 років була найбільшою трагедією, а те, що прийшло після неї, починаючи від перших днів загарбання Української Народної Республіки московсько-більшовицькими варварами. Окупант приніс Україні масові розстріли, а невдовзі, вже в тому ж 1921 році, – перший великий голод. Доведені до відчаю, українці повстали. Що це був загальнонародний опір, згодом у своїх споминах визнав Християн Раковський, московський ставленик і народний комісар закордонних справ вже підрадянської України: „В 1920 і 1921 роках ми були свідками великого селянського революційного руху, який своїм характером і стихійною силою нагадував перші місяці революції у Великоросії й охоплював усю Україну".

На підмогу повсталим вирушила з польської території похідна група Армії УНР, спонукана національною солідарністю, але озброєна більше любов'ю до своєї землі, ніж гвинтівками і кулеметами, напівроздягнута і напівголодна. Щоб вийти з Волинських лісів в житомирському напрямі, в осінню негоду, через поліські болота, Головна волинська група змушена була поділитися на декілька менших, одна з них потрапила під селом Базар у щільне московське оточення: 359 українських вояків опинилися у безвиході. Більшовики, ненавидячи Україну за її нездоланну свободолюбність, могли повбивати полонених у перший же день, але їм треба було чогось важливішого, ніж фізичне знищення – відмови від українства і згоди служити Москві.

Замість зради ворог почув одностайну відповідь – український національний гимн. За два наступні дні – від 21 до 23 листопада усі 359 українців були розстріляні. Керував цим непростимим злочином відомий тоді бандит Григорій Котовський, про якого потім совєтські письменники й кінематографісти писали книжки і створювали кінофільми як про „леґендарного командира Червоної армії".

Тому Базарові, невеликому сільцеві під Житомиром, судилося стати подвійним символом боротьби нашого народу за свободу і незалежність. В листопаді 1941 року, напередодні 20-річчя вбивства 359 українських військовополонених, провід Організації Українських Націоналістів проголосив день вшанування пам'яті убитих під Базаром. Зійшлося туди дуже багато народу, зокрема молоді – й ця активність не сподобалася новому окупантові України, німцям. Відчули вони, що цей рух занадто національний, аби можна було вважати його льояльним до нацистських поневолювачів.

З'ясувавши імена найактивіших українських патріотів, гітлерівці наприкінці листопада розпочали арешти, в ґестапівських катівнях опинилося щонайменше 200 українців, переважно членів ОУН. На початку грудня нові „визволителі" вчинили таку саму криваву масакру, як 20 років перед тим – більшовики.

Може, в тому й полягає найбільша повчальність цього повторення Базару, його непроминальна символічність, що він промовляє – криком кричить! – до нашої національної пам'яті: не приходить свобода на чужих багнетах, тільки власна держава може вберегти наш народ від знищення, унеможливити повторення Базару в майбутньому.

П. Ч.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році **Видає Український Народний Союз**

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Готуємось до Світового конґресу бойків

29 липня-1 серпня 2010 року відбудеться Другий Світовий конґрес бойків – найбільшої етнографічної групи карпатських українців.

Українські горяни-бойки, як і все українське населення Карпат, пройшли складний історичний шлях. Багатовікове поневолення чужоземними загарбниками, політичне розчленування між різними державами, місцеві особливості соціяльно-економічного буття, природно-географічного середовища, міжетнічних зв'язків, натурального укладу господарського життя – усі ці фактори істотно позначились на загальній структурі та характері розвитку традиційного побуту і народної культури населення Бойківщини.

Бойківська частина Карпатської Верховини видала визначних українців, що своїми непересічними талантами збагатили скарбницю загальної культури українського народу. Сюди, в першу чергу, слід віднести вихідця з Бойківщини Івана Франка. Варто пам'ятати і Катерину Бойко – матір Тараса Шевченка.

Життєва доля розкидала багатьох бойків по всьому світу. І тому Товариство „Бойківщина" має осередки не тільки в Україні, але й за її межами. Є в нас підтримка від Товариств „Бойківщина" з американського континенту, європейської спільноти. Слід би назвати активність товариств у США (голова Ярослав Геврич, секретар Марія Камінська та відома діячка Галина Утриско), Канаді (голова Товариства та активний громадський діяч Василь Шаран, активісти – Василь Славич, Василь Гавдан та інші), у Великій Британії (голова товариства „Бойківщина" ім. Івана Франка – Ніна Гринаш). Заслуговують на увагу товариства в Польщі, Німеччині, Румунії, Словаччині, Угорщині, Естонії, Білорусі, Росії та інших країнах.

У 2005 році було створено Всеукраїнське громадське Товариство „Бойківщина XXI століття", яке своїми осередками охопило 14 областей України.

Другий Світовий конґрес бойків відбудеться під гаслом: „Світовий конґрес бойків – у розбудові Української незалежної держави!". Розроблено велику програму, у якій заплановано наукові конференції, круглі столи, зустрічі, засідання, конкурси, огляди, прес-конференції, свята і фолкльорний концерт.

Запрошуємо всіх бажаючих приєднатися до підготування конґресу і подавати свої письмові заявки та пропозиції. Адреса Товариства: Товариство „Бойківщина", вул. Міцкевича, 25, Турка, Львівської області, 82500 Ukraine. Тел.: 8 (03269) 3-20-98, 3-26-28, 3-91-62.

Петро Косачевич,
голова Товариства „Бойківщина"
Турка, Львівська область

Лебедина пісня вояка

Цього листа надіслала до „Свободи" читачка з Кольорадо, яка попросила не називати в газеті її прізвище. Коли почалася Друга світова війна, був покликаний до Червоної Армії її коханий, котрий відразу ж написав до рідного села в Галичині прощального листа. З війни юнак не повернувся. Прийшла вістка, що він загинув у 1943 році. Подаємо уривки з листа, який став лебединою піснею коханого.

„Львів, 9 жовтня.

7 жовтня довелося нам пережити найбільшу в нашому житті трагедію по так довгій любові, розпучливу трагедію розлуки.

Люба! Кохав і далі кохаю, але розпучливо й трагічно, як ніколи в житті. Відійшовши від тебе, був неспокійний за тебе, плакав вздовж доріжки, котрою ходив до тебе сотнями разів і з тобою, з найдорожчим скарбом, найлюбішим ідеалом, найдорожчою істотою, товаришкою щастя і радости, а тепер...

Виїжджаю від родичів й від тебе при гомоні плачу, був врівноважений і спокійний, але друзі, може, востанне, заспівали мені рідні пісні, випроваджаючи мене, може, навіки. І ще одна пісня, ще один погляд на цю вулицю, на цей сад, де перед кількома годинами лукава, осоружна доля розлучила нас може навіки. Ще побачив востанне зі золочівського шляху, машеруючи до станції, горбок, де минула нам радість, щастя і спільна журба.

В дев'ятій годині чорна сила мене вивезла зі станції до Львова. У Львові ми сиділи в зруйновачастині головного двірця. Як гарно виплив місяць на захмарене небо, й пригадалася мені ти, о зоре незабутняя, вечори, що минулися!

У Львові почали пакувати нас в товарові вагони. Були райони Львівський, Зборівський, Залозецький і Підволочиський. Це не було спання, а плач. Скулений від зимна на дошках, дрижав і кував плян нашої тріюмфальної стрічі.

О, люба! Чому ми такі нещасливі? Я змушений покинути тебе, найдорожча товаришко мого щастя і радости, мого життя. Може, ти знайдеш щасливішого, любішого, а може, будеш далі кохати лиш мене, як ми не раз прирікали собі взаємно й тоді будеш моєю, а я твій... Але коли?

Люба, я не годен писати, рука дрижить, а на очі виступають сльози. Де їдемо, ще не знаю, ніхто нам нічого не скаже і мусимо підпорядковуватися строгому радянському військовому режимові.

Будь спокійна! Довго не будеш очікувати. Вір і проси Бога, а Він буде з нами. Тобі вірний й кохаючий лиш тебе навіки".

Зловісна тінь минулого

Голова Комуністичної партії України Петро Симоненко 30 жовтня дав інтерв'ю кореспондентці Бі-Бі-Сі Ользі Бетко, в якому виказав себе кепським аналітиком і затятим чиновником совєтського зразка.

Насамперед слід спростувати його твердження, що „вся Европа дослуховується до комуністичної ідеї" та що „більшість підтримує сьогодні об'єднаних лівих".

П. Симоненко з легкої руки свідомо сплутав соціялістичні ідеї з комуністичними, які насправді досі є дуже відмінними.

Соціялістичні моделі та ідеї щодо спільної власности відомі вже з античних часів, вони згадувані грецькими філософами Платоном та Арістотелем. Модерний концепт соціялізму включає в себе розвиток індустрійного капіталізму. Якщо соціялісти толерують релігію, то комуністи за інші погляди вимордували мільйони людей і знищили Церкву.

Незнання історії соціялізму, історії соціялістичного руху в Україні та історії України взагалі привело цього керівника п'ятої колони в Україні до ідеї референдуму щодо російської мови. Цей вихованець антилюдської політики більшовизму в Україні все ще мріє про відродження московсько-комуністичної імперії, але на цей раз – через панування російської мови.

П. Симоненко, з огляду на свою інтелектуальну й моральну відсталість, не використав нагоди стати українським комуністом і продовжити ідеї Олександра Шумського та Миколи Скрипника. Він не бореться за відновлення права українського народу на свою мову, культуру, історію, які його партія нищила понад 70 років. Його не хвилює стан паралічу всього українського в Україні – після Голодомору та мільйонних жертв червого терору проти українства.

П. Симоненкові слід би ознайомитись з працями історика Володимира В'ятровича, який зазначив, що „людство ніколи не зможе остаточно перегорнути важкі сторінки тоталітарного минулого, засуджуючи нацизм і забуваючи про злочини комунізму чи спокійно спостерігаючи за спробами їх реабілітації" („Українська правда", 4 листопада).

Актуальним був би референдум на питання: чи потрібна Україні Комуністична партія П. Симоненка?

Йосиф Сірка,
Торонто, Канада

Донецький басейн – кров'ю полита історична частина України

Біля Луганська стоїть пам'ятник князеві Ігореві – з задуманим, хоробрим обличчям, як пригадка і заповіт новим поколінням про важливість земель, за які воювали всі князі Київської Русі. „Князь Ігор зачерпнув своїм шоломом води з Дону, даючи знати кочовим ордам, що ця земля не їм належить", – говориться в історії.

Після Переяславської угоди на Лівобережній Україні поширилися московські впливи. Великі земельні уділи роздавалися прихильникам Москви, а також козацькій старшині, щоб підтримувати гетьманат та впливати на Запорізьку Січ. Катерина ІІ заселила південну Україну німцями-менонітами, а також сербами, болгарами, які і досі живуть на північному березі Чорного моря, разом з залишками грецького населення з колишніх колоній.

До Донецького басейну з'їжджалися люди на роботу з різних держав. У тих часах тут працювало близько 68 тис. робітників. Хоч населення було різних національностей, але українці переважали кількістю та свідомістю.

Згодом робітники у Донецькому басейні захопилися більшовицькими гаслами. Була проголошена Донецько-Криворізька республіка – окремо від Москви та від України. У 1919 році Донецький басейн став частиною України. У 1924 році до Москви прилучили східню українську частину. Були втрачені землі з українським населенням, але національний дух у Донецькому басейні зростав. Було засновано Інститут Української Народної освіти в Луганську та Наукове товариство, працювало Товариство письменників, появилися газета „Правда" і місячник „Донбас". Ці видання будили та підносили любов до України, мови та культури.

Пізніше, за наказом Сталіна, зачинилися всі українські товариства, інститути, перестали видавати українську пресу. Всіх суспільних діячів, працівників культурно-освітніх інституцій ув'язнили та засудили на заслання. Найтяжчі роботи в копальнях виконували українські в'язні, засуджені як „вороги народу – петлюрівці". Після Другої світової війни у копальнях знову працювали українські в'язні, засуджені „за зраду". Крім в'язнів, привезли багато москалів, що керували копальнями. Годі сподіватися, що ці люди вивчать українську мову, бо вони і російської добре не знають, а говорять мішаниною різномовних слів.

Під час мого перебування у Луганську я говорила українською мовою. Всі мене розуміли, радо зі мною спілкувались та оповідали, що у деяких матері – українки, а в деяких – батьки. Самі про себе говорили, що вони „обрусілі". Цікавилися життям у Канаді. З питань, які вони задавали, можна ствердити, що вони мало знають про життя українців у Канаді та взагалі у діяспорі. Українська держава занедбала самоосвіту (вечірні курси), пресу для старших і шкільництва і за роки самостійности не виховала нового покоління, що з гордістю і любов'ю спілкувалося б рідною мовою. Мусять взяти приклад з Канади чи США, де діти різних національностей говорять між собою державною мовою і намагаються говорити нею у своїх родинах.

Любов Василів-Базюк,
Торонто, Канада

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Діти, які приємно вражають

На цей рік припадає 60-річчя заснування в Ню-Йорку, при Товаристві „Самопоміч", Школи українознавства, і це помітний, вартий добрих слів та урочистого відзначення ювілей, коли взяти до уваги винятково важливість збереження української етнічної ідентичности на Північно-американському континенті. Якщо дослідники справедливо називають західню діяспору „другою легенею" нашого народу, котра звільна дихала в страшні часи поневолення українства на рідних землях, то свіже, здорове повітря у цю другу легеню постачали, особливо активно та послідовно, школи українознавства.

Цілком природно, що більшість з заснованих у ті роки шкіл українознавства успішно діють донині – і це тому, що самі початки були наснажені величезним духовним та інтелектуальним потенціялом: він досі себе не вичерпав і, сподіваюся, не вичерпає ніколи.

Днем заснування нашої школи можна вважати 5 липня 1949 року, коли активісти Української учительської громади Ню-Йорку розпочали, при сприянні Товариства „Самопоміч", працю Вечірніх освітніх курсів – для тих наших молодих прибульців з Европи, котрим війна не дала змоги вчасно здобути середню освіту. Їх набралося аж на три кляси, включно з однією матуральною, тому заняття відбувалися тричі на тиждень – у вівторок, п'ятницю і суботу. Вчителями були три професори: Кость Кисілевський, Степан Стецик і Микола Кокольський. Матуральну іспитову комісію очолював представник Українського Вільного Університету д-р Микола Шлемкевич.

У вересні того ж року курси перетворилися на Школу українознавства, її директором був обраний проф. К. Кисілевський. Починалося з пів сотні учнів і 15 вчителів, але вже в 1950-1951 навчальному році школа збільшилася до 82 учнів і вже було дві матуральні кляси.

Навчання велося за програмами европейських реальних гімназій – з підкресленою увагою до українознавства і знань про Америку. Курс тривав шість місяців, відтак учні здавали передматуральні іспити, надалі готуючись до матури – з української мови і літератури, латинської, англійської та німецької мов, історії, географії, біології, фізики, хемії і математики. Набуті в школі знання були в такій мірі ґрунтовними, що її випускники при вступі до американських університетів одержували по 19 кредитів.

Матуральні іспити приймала комісія, в яку входили авторитетні українські науковці: д-р М. Шлемкевич (психологія), д-р Лука Луців (історія), д-р Володимир Січинський (історія мистецтва), професори Василь Лев (українська і світова література), Сава Никифоряк (українська мова), Любомир Кузьма (англійська мова), Іван Недільський (німецька мова), Тадей Ростковач (математика, фізика, хемія), М. Кокольський (біологія), К. Кисілевський (філософія, латинська і українська мови), Михайло Соневицький (латинська мова).

Певна річ, навіть блискуча ерудиція професорів не вирішувала усіх проблем школи, зокрема тих, що випливали з потреби вдосконалення навчальних програм, підручників, посібників, вже не кажучи про забезпечення відповідних приміщень для шкільних занять. У перші роки програмовою базою служили майже 100 підручників і посібників, котрі школі подарувала дирекція славнозвісної Байройтської гімназії.

У подальшій діяльності навчальні програми поновлювали самі вчителі, виходячи з двох підставових засад – поєднання освіти з національно-патріотичним вихованням і сприяння учнівській молоді в її культурно-освітньому інтеґруванні в американське життя. І тут належить додати, що ці завдання були спільними для учнів, їхніх батьків і вчителів: усі ці три категорії протягом тижня жили в американському світі, все глибше засвоюючи його, а в суботу розумом і серцями поверталися до знань про дорогу Україну.

60 років діяльности школи – це історія, яку годі вмістити навіть у велику книжку, не те що в газетну статтю, бо є що розповідати про сотні наших випускників, котрі не загубилися в житті, стали першоклясними спеціялістами і водночас залишилися вірними українській громаді; про учителів, котрі дбають не лише про освіту, але й про релігійно-етичне та естетичне виховання дітей; про зацікавлену і плідну добродійницьку працю Батьківського комітету, яка сприяла і далі сприяє піднесенню авторитету школи; про тісні зв'язки з Україною.

Після постання незалежної Української держави наша школа приймала багато високих гостей, серед них були перший заступник міністра освіти України Анатолій Погрібний, космонавти Леонід Каденюк та Ярослав Пустовий, академік Петро Кононенко, постійний представник України в ООН Посол Юрій Сергеєв та ін.

У нинішньому навчальному році школу відвідує майже 260 учнів з різних околиць Ню-Йорку, Ню-Джерзі, Конектикату та Лонґ-Айленду. Навчання відбуваються у клясних кімнатах академії св Юра. Від 1-ої до 7-ої кляси всі предмети викладає один учитель від 8-ої до 12-ої – кожен предмет викладає окремий учитель. Усіх предметів шість: українська мова, українська література, історія, культура і географія України.

У 1978 році, за директорства Романа Дражньовського, школа домоглася від Відділу освіти Ню-Йорку дозволу для матурантів здавати іспити „Regents" з української мови, на підставі яких американські університети дають студентам так звані кредити.

Школа має свою добре впорядковану бібліотеку, архів, під опікою 83-го Відділу Союзу Українок Америки діє „Світличка", шкільний хор під незмінним керівництво учительки співу Марії Олинець прикрашає своїми виступами кожне шкільне свято. Також успішно працює Учнівська рада, члени якої, учні-старшокласники, раз на місяць мають спільні конференції з дирекцією школи.

Від самого заснування Школи українознавства в Ню-Йорку її спонзорує Товариство „Самопоміч" – і не тільки у фінансовому розумінні. Безперервного імпульсу високої відповідальности перед українською громадою США і перед Україною за рівень українознавства надали школі визначні українські кооператори – колишній голова Федеральної кредитової коопративи „Самопоміч" і голова Учительської громади Ню-Йорку д-р Юліян Ревай, відтак – проф. Михайло Лисогір, сьогодні ж цю добру традицію продовжує голова Товариства „Самопоміч" Наталія Дума.

Протягом 60 років діяльности школи її директорами були: проф. К. Кисілевський (1949-1953), д-р Михайло Рабій (1953-1958), проф. Василь Вишиваний (1958-1962), проф. Іван Василишин (1962-1968), проф. М. Лисогір (1968-1975), д-р Р. Дражньовський (1975-1978), мґр. Атанас Кобрин (1978-1981), мґр. Павло Дорожинський (1981-1986). Від 1986 року дирекцію школи очолює мґр. Ольга Теребус-Кекіш.

Нема сумніву, що кожна Школа українознавства в США має випускників, якими гордяться не тільки українські громади. Молоді люди, бездоганно володіючи анлійською та українською мовами, приносять користь у багатьох сферах співпраці США з Українською державою. З десятків і сотень реальних прикладів, назву, щоб не забирати багато місця, хоч би цей: випускниця нашої школи Марта Зєлик декілька разів супроводжувала віце-президента Альберта Ґора до України як його офіційний перекладач...

Визнанням важливости праці усіх шкіл українознавства поза Україною можуть служити ці справедливі слова українського письменника і філософа, колишнього радянського політв'язня Євгена Сверстюка: „Чому нас так приємно вражають українські студенти, що приїждають з Америки, Канади, Польщі? Чому їм нічого не треба пояснювати, наче наперед є моральна домовленість? Чому вони зберегли український дух, мову, лице?".

Ольга Т. Кекіш,
директор Школи українознавства в Ню-Йорку

Учительський колектив Школи українознавста в Ню-Йорку під час святкування 50-річчя школи (1999 рік), в першому ряді четверта зліва – директор школи Ольга Т. Кекіш.

Комітет допомоги Україні очолив Олег Колодій

НЮАРК, Ню-Джерзі. – 18 жовтня відбулось засідання Комітету допомоги Україні (Приятелі Руху), на якому голова комітету д-р Роман Ричок після 12 років громадської праці на цій посаді передав її Олегові Колодієві. Присутні тепло подякували Р. Ричкові за працю і заспівали йому „Многая літа". Також було заслухано звіти секретаря Ліди Крамарчук і скарбника Марти Боровик.

Від жовтня 2008 року комітет отримав пожертви від кредитівок в Ню-Йорку, Нюарку і Кліфтоні, Ню-Джерзі, Фундації Українського народного дому в Пасейку, Ню-Джерзі, а також мав фонди від продажу печива і щорічної збірки пожертв в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, пожертв при вступі на імпрези та ін.

За цей час було надано стипендії через Міжнародний благодійний фонд „Смолоскипа" – 7,400 дол., студентам Острозької академії – 15 тис. дол., надано допомогу на видання книжок Адріянові Британові, Галині Могельницькій, Левкові Хмельковському, виділено допомогу Оксані Сеник, Євгенові Концевичеві, Петрові Кононенкові, Сергієві Котові, Василеві Махнові, церкві св. Михаїла в місті Остер на Чернігівщині.

Р. Ричок прочитав кілька листів з великого числа їх, що надходять на адресу комітету з України. Зокрема студентка Галина Найда з Харкова, яка отримала стипендію комітету через Видавництво „Смолоскип", з великою подякою розповіла про придбані нею книжки, передплачені українські часописи, а також про участь у Всеукраїнській олімпіяді з журналістики, що відбулася в Сумах.

Кілька листів написала студентка Українського Католицького університету Галина Демків зі Львова, теж стипендіятка комітету. Вона стала студенткою після закінчення Греко-католицької гімназії ім. Климентія Шептицького, вчиться на історика, володіє шістьма мовами, грає на бандурі і фортепіяні (закінчила музичну школу ім. Анатолія Кос-Анатольського), співає у зразковому юнацькому камерному хорі „Жайвір". Г. Демків захоплено пише про свою участь в археологічній експедиції на Херсонщині.

Подяки надійшли також від студентів Олександра Циценка з Кіровоградського університету, Ірини Малюченко, Анни Герич і Галини Пасічник з Києво-Могилянської академії, Олі Дацків з Кременецького педагогічного інституту, Юлії Поліщук з Одеського педагогічного університету, Тетяни Данилів, Юрія Пуківського та Ірини Шевченко з Львівського університету, Оксани Кузьменко з Академії муніципального управління, Антоніни Тимченко з Харківського університету.

Комітет продовжує свою благодійну діяльність.

Л. Хм.

Члени Комітету допомоги Україні читають листи від стипендіятів. Зліва: Осип Голинський, Петро Буняк, д-р Роман Ричок, Марта Боровик, Ліда Крамарчук, д-р Євген Федоренко. *Фото: Левко Хмельковський*

Львівська студентка Галина Демків – стипендіятка комітету.

Допомогу Товариства отримують студентки (зліва): Ірина Малюченко з Миколаєва і Тетяна Данилів зі Львова.

Стипендіятка Товариства, студентка Києво-Могилянської академії Галина Пасічник (в центрі) вчителює в Недільній школі релігії та українознавства.

Українська „жіноча література" на мапі Европи

ТОРОНТО. – Новий сезон у Науковому Товаристві ім. Шевченка розпочався 25 вересня цікавою доповіддю Марії Ревакович на тему „Дискурс „жіночої літератури" та питання національної ідентичности в пострадянській Україні".

Д-р Марія Ревакович – відомий літературознавець, що народилася в Польщі, докторську працю захистила в Торонтському університеті, а тепер працює у Вашінґтонському університеті. Не менше вона знана і як талановитий поет – остання та наймолодша учасниця Ню-Йоркської групи, автор чотирьох збірок поезій, що публікувалися в Україні, Польщі, США, Румунії та перекладалися іншими мовами.

Лекція, яку д-р М. Ревакович запропонувала зацікавленим слухачам, що зібралися в приміщенні Канадсько-Української мистецької фундації, була водночас своєрідною презентацією тільки-но опублікованої книги „Contemporary Ukraine on the Cultural Map of Europe", яку д-р М. Ревакович співредаґувала разом з д-р Ларисою Онишкевич.

Представляючи слухачам доповідача та її багатомантну літературну діяльність, імпрезовий референт НТШ д-р Марко Стех мав одночасно нагоду зачитати листа від Л. Онишкевич, де вона пояснила задум книги. Метою її авторів є довести, що Україна – це не частина евроазійського простору, яку репрезентує Росія, а так само, як і інші східньо-европейські держави, належить до европейської культури. Властиво, ця ж мета ясно прослідковувалася і в доповіді д-ра М. Ревакович, її роздумах про сучасну українську літературу.

Хоча вона визнала, що розділяти прозу на „жіночу" та „чоловічу", мабуть, некоректно, все ж, на її думку, не можна іґнорувати того факту, що у пострадянській Україні з'явилася надзвичайно яскраве і на диво численне сузір'я жінок – письменників та літературознавців, що докорінно змінили образ сучасної української літератури. Більше того, відзначила доповідач, у багатьох відношеннях це нове талановите покоління жінок виявилось набагато радикальнішим, сміливішим та ближчим до західніх ідей, ніж чоловіки, котрим було значно важче поміняти усталені в радянські часи літературні канони.

Наприклад, в ділянці літературознавчих досліджень, Соломія Павличко, Тамара Гундорова, Віра Агеєва і Ніна Зборовська вперше ввели в українські студії теорії фемінізму і психоаналізи та істотно вплинули на сучасне переосмислення таких клясичних постатей українського письменства, як Агатангел Кримський (С. Павличко), Ольга Кобилянська (Т. Гундорова), Марко Вовчок і Леся Українка (В. Агеєва). В цьому пляні особливо провокуючою була книга передчасно померлої С. Павличко „Дискурс модернізму в українській літературі" (1999), з її шокуючою для пересічного читача інтерпретацією листування Лесі Українки та Ольги Кобилянської.

Не менше цікавою є і власне літературна творчість сучасних жінок України. Тут роля піонера належить, безперечно, Оксані Забужко: її скандальної слави роман „Польові дослідження з українського сексу" (1996) став першим бестселером у пострадянській Україні.

Цікаво, підкреслила д-р М. Ревакович, що як романі О. Забужко, так і в творах Світлани Пиркало, Наталки Сняданко, Ірини Карпи чи Євгенії Кононенко жіночі проблеми переплітаються з проблемами національної ідентичности. Героїні їхніх романів чи оповідань часто опиняються за кордоном і мусять обирати між Заходом і Україною, коханням з чоловіками інших національностей і „своїм хлопцем".

Однак, яким не був би вибір в тому чи іншому конкретному випадку, прикметно інше: українські героїні почуваються у Лондоні, Гельсінках чи Мюнхені на диво комфортно, майже як вдома.

Д-р Марія Ревакович під час лекції.

Европа для них є тим життєвим простором, в якому вони адаптуються легко і природно. Таким чином, прозахідня орієнтація українських жінок-письменниць, як і жінок-літературознавців, є незаперечною (на відміну від чоловіків, позиція яких є далекою від одностайности).

Завершила свою доповідь д-р М. Ревакович сміливим політичним припущенням: якби долю інтеґрації України в Европу довелося вирішувати жінкам, чи жінці-провідникові, позитивний результат був би незаперечний. Цікаво, чи виправдає ці надії найближче майбутнє України?...

Даґмара Турчин-Дувірак

Зустріч з конґресменом у музеї

ЧИКАҐО. – 31 жовтня в Українському Національному музеї відбулася зустріч дирекції музею з конґресменом Майком Квиґлі, керівниками фінансових установ, громадських і релігійних організацій. Особливу увагу конгресмен звернув на музей, де, за його свідченням, збережено не тільки предмети української історії та культури, але й виплекано приклад служіння громади містові Чикаго та Америці. Тож підтримувати музеї є нагальною необхідністю суспільства в цілому, – вважає М. Квиґлі.

Конґресмен був гостем музейного бенкету. Його виступ присутні сприйняли щирими оплесками.

Президент музею Ярослав Ганкевич ознайомив гостя з програмами, які музей пропаґує в американських середніх школах та коледжах, з новими проєктами, які повинні підтримуватися державними ґрентами. Про співпрацю між Українським Конґресовим Комітетом Америки (УККА) та Конґресовим Українським Кокусом говорили президент фундації „Спадщина" д-р Юліян Куляс, голова Відділу УККА д-р Олесь Стрільчук та заступник голови Відділу УККА Павло Бандрівський.

Президент кредитівки „Самопоміч" Богдан Ватраль та президент Ради директорів кредитівки Михайло Кос інформували про фінансові можливості української американської установи, яка завжди відгукується на потреби громади, підтримуючи школи, музеї, церкви.

Генеральний консул України у Чикаґо Костянтин Кудрик повідомив про пандемію ґрипи, якою були охоплені західні області України та передав прохання уряду України надати у вигляді гуманітарної допомоги найнеобхідніші предмети захисту від ґрипи. Це повідомлення було сприйняте з розумінням з боку конґресмена.

Приємно було почути, що М. Квиґлі приєднується до Конґресового Українського Кокусу, який було зформовано ще в 1997 році як конґресову групу сприяння Україні. На початку вона охоплювала близько двох десятків членів Палати представників.

Станом на серпень 2009 року український кокус в Палаті представників нараховує 41 особу. Провідниками його є співголови Джим Герлак (Пенсильванія), Марсі Каптур (Огайо), Сандер Левін (Мишиґен), Роско Бартлет (Меріланд).

У Сенаті практики утворення кокусів не існує, проте й там можна виокремити низку симпатиків України. Це, насамперед, сенатори Джон МакКейн, Ричард Луґар, Карл Левін, Джо Ліберман, деякі інші. Конґрес продовжує надавати підтримку Україні з різних питань зовнішньої та внутрішньої політики.

Зокрема, у вересні 2008 року Палата Представників прийняла Резолюцію 1314, якою вшанувала 75-ті роковини Голодомору 1932-1933 років в Україні. Також у 2008 році Сенат США прийняв дві резолюції, якими підтримав надання Україні Пляну дій щодо набуття членства в НАТО.

Співспонзорами згаданих резолюцій у Сенаті були нинішній Президент Барак Обама, віце-президент Джозеф Байден та Державний секретар Гілларі Клінтон.

Під час зустрічі у музеї представники громади висловили сподівання на позитивний розвиток двосторонніх взаємин між США та Україною, та заручилися взаємною підтримкою з політиком.

Під час зустрічі в музеї: стоять – Ліда Ткачук, Христина Косач, Михайло Климчак, Павло Бандрівський, о. ректор Богдан Налисник, Ірена Субота, Орест Гриневич, Богдан Дудич, Анна Чичула, Ігор Матвіїшин, Олесь Стрільчук, Марія Климчак, Юліян Куляс; сидять – Михайло Кос, Ярослав Ганкевич, конґресмен Майк Квиґлі, Генеральний консул України у Чикаго Костянтин Кудрик, Стефан Демітро, Богдан Ватраль.

Марія Климчак

Цікавою була лекційна осінь у Товаристві „Свята Софія“

Доповідає Ігор Шуст.
Фото: Євген Партика

За трибуною – о. д-р Іван Кащак.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – В жовтні-листопаді цього року Товариство українців-католиків „Свята Софія“ в США та Осередок Наукового Товариства ім. Шевченка у Філядельфії провели цикл викладів на тему „Вибрані проблеми Української Церкви та держави“. Серед прелеґентів осіннього семестру були академік Леонід Рудницький, Ірина Іванкович-Блощинська, Ігор Шуст та о. Іван Кащак.

Семестр відкрила доповідь Л. Рудницького на тему „Образ гетьмана Івана Мазепи в Америці“, що відбулася 15 жовтня. Як зазначив доповідач, гетьман І. Мазепа – це та постать української історії, яка відома всьому світові, про що свідчать численні мистецькі твори світової літератури, музики, малярства, драматургії, як і численні географічні назви міст та містечок в різних штатах Америки. Однак, починаючи від драми популярного американського драматурга й поета Джона Говарда Пейна „Мазепа, або дикий кінь Татарії“ (1812) та всесвітньовідомої поеми Джорджа Ґордона Байрона „Мазепа“ (1818), образ славетного гетьмана України потрапляє в англомовну літературу в спотвореному вигляді, який не має нічого спільного з реальним життям І. Мазепи.

В основу цих творів були покладені невірогідні плітки, поширювані свого часу Мазепиними ворогами. Загалом, на думку Л. Рудницького, згадані письменники та драматурги цілковито знехтували історичні дані, пов’язані з життям та діяльністю гетьмана, включно з трагедією Мотрі Кочубей, хоч і вивели ім’я І. Мазепи на світову авансцену. Загалом же образ І. Мазепи в інших згаданих родах мистецтва є позитивним.

Другий виклад, що відбувся 22 жовтня за участю І. Іванкович-Блощинської, був присвячений темі „Йосиф Сліпий та блаженний Василь Величковський: життєві перехрестя“ і доповнений презентацією книги В. Величковського про ікону Матері Божої Неустанної Помочі. У своїй доповіді прелеґент зосередила увагу на біографії Владики В. Величковського, якого Патріярх Йосиф Сліпий таємно висвятив на єпископа 4 лютого 1963 року, призначивши його місцеблюстителем глави Церкви.

Слухачі з особливою увагою слухали зачитані уривки зі спогадів В. Величковського, а також мали змогу переглянути унікальні світлини, документи арешту, листи тощо, придбати книгу під назвою „Історія Чудотворної ікони Матері Божої Неустанної Помочі“, за яку Владику В. Величковського засудили на три роки ув’язнення. 2008 року заходами отців-редемптористів у Канаді, за сприяння музею Блаженного Василя при парафії св. Йосифа в Вініпеґу, книга побачила світ українською та англійською мовами.

Товариство „Свята Софія“ не обминуло своєю увагою гостру для громади проблему фінансової кризи, яка болюче зачепила увесь світ. Отож 29 жовтня скарбник Товариства Ігор Шуст виступив з вичерпною лекцією на тему „Світова фінансова криза: причини і наслідки“. У ній доповідач проаналізував усі середники, які призвели до плачевного стану економіки, а на завершення представив перспективи виходу з цього стану в найближчому майбутньому.

Завершив осінній семестр виклад о. д-ра Івана Кащака „Українська Католицька Церква сьогодні: проблеми і можливості“, що відбувся 5 листопада. Свою доповідь він побудував на чотирьох основних точках: УГКЦ є помісна світова Церква; вона має євангельське покликання; бути вірним Христові дає нам змогу бути вірними патріотами свого народу; статистика УГКЦ впродовж років.

Надзвичайно цікавою була цитована доповідачем думка о. проф. д-ра Петра Біланюка про проблему українського патріотизму в українській Церкві: „Церква не має права нищити духові й матеріяльні надбання різних народів, що втілюються в неї. Їй не вільно нищити мову, культуру чи цивілізацію якогось народу, бо в такому випадку Церква була б знаряддям винародовлення і національної зради“.

Лекцію завершила молитва за упокій св. п. Оксани Бережницької, директора Патріяршого фонду Товариства й колишньої голови Відділу Товариства „Свята Софія“ в Бафало, Ню-Йорк, яка відійшла у вічність 20 листопада. Цей вечір був присвячений її пам’яті.

Від імені організаторів викладів академік Л. Рудницький висловив подяку усім слухачам лекцій, які підтримали довголітню традицію Товариства „Свята Софія“ в США та Осередку НТШ у Філядельфії, що його очолює д-р Ярослав Заліпський.

Прес-секретаріят Товариства „Свята Софія“

МАЛЬОВНИЧА УКРАЇНА

На святі міста у Тернополі

Олександер Вівчарик

Мені доводилося бувати в Тернополі, де народилися мої батьки. Та цього року я вперше потрапив сюди 27 серпня – на День міста. І був вражений тим, як по-домашньому, родинно, спокійно святкують тернополяни день народження свого древнього поселення.

Передовсім вони пішли до храмів, яких тут багато, а потім десятки тисяч людей зібралися на першому в Україні співочому полі. Чудовий концерт закінчився далеко за північ, а увінчав його святковий фаєрверк.

Наступного дня на стадіоні відбувся концерт зірок української естради, присвячений пам'яті відомого в Україні журналіста Ігоря Пелиха, який трагічно загинув навесні цього року. І. Пелих народився і виріс у Тернополі, першим підняв тут свого часу синьо-жовтий прапор. Тож земляки бережуть пам'ять про нього.

Одна з найгостріших проблем міста – переповнені сміттєзвалища, до яких жителі навколишніх сіл перестали пускати авта зі сміттям. Але депутати обласної ради, більшість у якій, уперше в Україні, склали націоналісти, взялися до праці, і до свята Тернопіль був чистий.

На належному рівні було також відзначено 360-річчя Зборівської битви, коли вперше за 300 років, після падіння Галицько-Волинського князівства, воскресла Українська держава. Зборівський мирний договір 1649 року відродив незалежність України і під назвою Гетьманщини вона існувала ще понад 100 років.

Пам'ятник страдникові Йосифові Сліпому.

Тернопіль здавна є найбільшим містом галицького Поділля і свого часу був єдиним у Галичині, в якому українців було більше, ніж поляків. Не зважаючи на польський тиск, тут діяли українські церкви, культурні і економічні товариства і організації. І сьогодні серед усіх міст України найбільше і найприродніше українська мова звучить у Тернополі.

Відрізняється місто і своєю архітектурою. Під час Другої світової війни воно було дуже поруйноване. Відбудовували його за радянських часів, але спромоглися зберегти старовинні будівлі. Тернопіль набув унікальної своєрідности галицьких міст і не втратив притаманного їм чару.

Старовинні будівлі Тернополя.

У цьому будинку восени 1918 року знаходився Державний секретаріят – уряд Західньо-Української Народної Республіки.

Тарас Шевченко у Тернополі – в квітах. Фото: Олександер Вівчарик

Новий греко-католицький храм св. Петра.

Тернопільський став.

Мальовничий куточок Тернополя.

ПРО ЦІКАВЕ І ПРИЄМНЕ

У царстві голубів

Сергій Кот з села Привільне Дубенського району від свого діда Марка перейняв пристрасну любов до голубів. Тепер у його живій колекції – вже понад 100 крилатих красенів. І не звичайних, а декоративних, яких спеціяльно розводять заради пишної, неповторної краси. Захоплення голубами починалося з дідової голуб'ятні, а потім хтось подарував декоративного голуба. Це й стало початком подальшої колекції. У догляді допомагають батькові його сини Станіслав та Костянтин.

Урочисто відкрили джерело

У село Кораблище Млинівського району у минулі роки з'їжджався люд з ближніх та далеких країв, щоб набрати води з цілющого джерела. Але з часом крейдяний мул повністю заволік би його, якби не ініціятива нинішніх місцевих природолюбів. Вони розробили проєкт порятунку джерела і звернулися по допомогу до програми „Кожна краплина має значення", що діє під еґідою ООН в Україні. Проєкт визнали одним з переможців першої тури здійснення програми з відновлення і захисту природних джерел.

Громада активно взялася розчищати джерело, розширювати водну артерію. Створили басейн, обгородили його кам'яним муром. З крейдяних порід знову забриніло джерело, і до нього, як і колись, по студено-кришталеву воду потягнувся люд.

Калина для козаків Северина Наливайка

Соколині гори у селі Губків, що в Березнівському районі, тісно пов'язані з козацькою добою. Тут у далекому 1596 році, під час селянсько-козацького повстання Северина Наливайка, війська Григорія Лободи оволоділи князівським замком. Донині збереглися обриси курганів – козацьких поховань. І з віками не розвіялася леґенда про булаву гетьмана Богдана Хмельницького, яку нібито заховали поблизу Губківського замку, і охороняють її душі загиблих козаків, чекаючи на того, хто був би гідний здійняти над Україною символ гетьманської влади. Наразі це історичне місце отримало нову пошану – на ньому під еґідою Українського вільного козацтва ім. Северина Наливайка на чолі з отаманом Володимиром Мусієм висаджено 40 кущів калини – символу української нації.

Огірок став лілеєю

Овоч – це не тільки продукт, але й прекрасний матеріял для квіткового букета. Так вважає Марія Шендера з села Хорупань Млинівського району. Коли дозріває городина, вона створює з огірків, гарбузів, кабачків, моркви, буряків оригінальні натюрморти.

Особливо полюбляє „вирощувати" лілеї з огірків. Вони продовгуваті, якраз підхожі до лілейних обрисів. З перцю виходять симпатичні тюльпани. З моркви – нарциси. Єдине не тішить – витвори недовговічні. І все ж певний час вони радують душу, стають окрасою в хаті.

Немолоді „молодята"

У центрі для одиноких та старших віком громадян міста Дубно у жовтні офіційно поєднали свої долі Люція Говорова (78 років) та Микола Михайлів (76 років).

Вдова Л. Говорова раніше жила на Одещині. Вона розповіла: „В інтернаті мене називали ла" ласкаво – „Одеса". Якось підходить до мене поважний чоловік і каже: „Пані Одесо, я хотів би з вами познайомитися". Так народилися наші взаємні почуття". З нагоди одруження відбулася весільна вечірка.

ЄвгенЦимбалюк,
Рівненська область

Через декілька років на цьому місці загрониться калина.

Оновлене Кораблищенське джерело.

Люція Говорова та Микола Михайлів.

Майстриня Марія Шендера.

Сімейство Котів (батько з синами Станіславом та Костянтином) закохане у голубів.

Голуби Сергія Кота.

Овочі як живі квіти.

Відзначили 60-ліття першого в Америці осередку СУМ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Після Другої світової війни сотні тисяч українців опинилися на Заході. Багато з них були учасниками Визвольних змагань і хотіли передати свою мрію про незалежну Україну наступному поколінню. 60 років тому група молодих українців у Філядельфії, за ініціятивою Миколи Бачари, створила перший у США осередок Спілки Української Молоді (СУМ), який має назву – ім. УПА. Вже три покоління української молоді виховані в СУМ, зберігаючи вірність гаслові „Бог і Україна."

З нагоди 60-річчя заснування СУМ у Філядельфії, 24 жовтня відбувся бенкет і баль в Українському Освітньо-Культурному Центрі. Присутніх було 250 осіб. Бенкет відкрив голова осередку Іван Міджак. Програмою провадив Роман Дубенко. Перша точка – святковий апель молоді – розпочалася врочистим внесенням американського, українського та сумівських прапорів та виконанням національних гимнів. Булавний відділу юнацтва ч. 8 „Київ" Іван Яворський і його заступник Стефан Дубенко перевели апель старшого і молодшого юнацтва.

Молитву на відкриття вечора провів духовний управитель Союзу українців-католиків „Провидіння" і його представник на бенкеті о. мітрат Ігор Міджак, довголітній сумівець і теперішній генеральний вікарій Стемфордської єпархії. Хвилиною мовчанки присутні вшанували пам’ять померлих членів осередку.

Танцювальний ансамбль „Весна" при філядельфійському осередку СУМ виконав танець „Привіт", а відтак Р. Дубенко представив конґресмена Джима Ґерлака, який передав голові осередку офіційну проклямацію на відзначення 60-ліття першого осередку СУМ.

Р. Дубенко підкреслив надзвичайно важливу ролю СУМ і Пласту у вихованні української молоді в Америці, висловив своє задоволення широкою патріотично-виховною працею осередку СУМ ім. УПА. Коротке слово про ролю та історію філядельфійського осередку СУМ виголосила юначка Наталка Міджак. Цю історію того дня прочитав на хвилі радіопрограми „Українська Година" дружинник СУМ С. Дубенко.

Головну доповідь виголосив Юрій Наконечний, колишній голова осередку і також колишній голова Крайової та Світової управ СУМ. У своєму слові він згадав присутніх на залі піонерів СУМ – Мирослава Солтиса, першого голову осередку і довголітнього керівника танцювального ансамблю, Миколу Пришляка, Володимира Риндича і д-ра Івана Куйдича, яких присутні привітали оплесками, а сумівське юнацтво – квітами.

Танцювальний ансамбль виконав танець „Веснянка", а відтак Р. Дубенко назвав представників різних громадських організацій та установ, включно з делеґацією від братньої організації – Пласту.

З коротким словом привіту виступив Андрій Бігун, голова Крайової управи СУМ в США.

Старше юнацтво виконало оригінальний монтаж „Зміна поколінь", котрий підготував Ю. Наконечний. Гарно виступив сумівський хор під проводом Дарії Грицков’ян і Лариси Лужецької.

Відбулося вручення почесних грамот признання і подяки тим, хто вклав найбільше праці для Осередку. Також вручено грамоти молодим членам-дружинникам СУМ. Церемонію відзначення провів голова осередку І. Міджак разом з А. Бігуном.

Молодше юнацтво виконало монтаж „60-ліття СУМ", який підготував Ю. Наконечний. У ньому було зазначено ті 11 країн, де сьогодні діє СУМ.

Від Української федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії голова Ради директорів Маруся Колодій привітала Осередок СУМ ім. УПА з ювілеєм і передала дар в сумі 5,000 дол. Також листовно надійшли пожертви в сумі 1,000 дол. від Фундації „Спадщина" в Чикаґо та 250 дол. від Кредитівки СУМА в Йонкерсі, Ню-Йорк.

Останньою мистецькою точкою був танець „Гуцулка", котрий виконав ансамбль „Весна" під керівництвом Мар’яни Томаліщак. Також виступила проф. Наталія Пазуняк, котра згадала, як її мати в Києві у 1920-их роках була вчителькою Миколи Павлушкова, майбутнього засновника СУМ.

Перед вечерею Лев Іваськів вніс тост за нашу Україну, основоположників СУМ та їхніх наслідників, і за всіх присутніх, після чого всі заспівали „Многая Літа." Після вечері голова осередку І. Міджак подякував всім учасника свята. Усі присутні разом заспівали молитву за Україну „Боже Великий Єдиний."

Вихованець і довголітній виховник філядельфійського осередку СУМ Ярослав Микієвич створив на диску 88-хвилинний фільм, у якому зображено життя першого осередку СУМ в Америці. Цей мистецький компютерний диск одержали всі присутні.

Після бенкету гості ще довго забавлялися при звуках оркестри „Грім".

Лев Іваськів

Школа св. о. Миколая запрошує учнів

Владика Річард Семінак та о. ректор Богдан Налисник серед учнів школи під час Дня відкритих дверей.

ЧИКАҐО. – Школа св. о. Миколая розпочала новий навчальний рік з проведення днів відкритих дверей з метою збільшення числа студентів, перший з яких відбувся в жовтні.

У серпні в школі відбулася конференція з підготування дітей до школи. Батьки, вчителі, студенти та випускники також взяли участь у двох ярмарках, де активно надавалася інформація про школу.

Жовтневий День відкритих дверей зібрав разом учнів та їхні родини, а також випускників та учнів з інших шкіл, членів шкільної та парафіяльної рад.

Школа зручно розташована на куті двох тихих вуличок в українській околиці, які надзвичайно гарні в осінню пору року.

Традиційно учні школи мають вищі показники в навчанні серед їхніх ровесників в інших католицьких школах, тому забезпечують собі місця в найкращих школах для подальшого навчання, з можливістю отримувати стипендії.

Працівники та учні школи пишаються спортивними досягненнями з відбиванки. Хлоп’яча і дівоча команди посіли перші місця в турнірі католицьких шкіл.

Навчання в школі св. о. Миколая починається з передшкілля і садочку та триває до 8-ої кляси. Студенти вивчають українську мову і мають можливість ознайомитися з еспанською та французькою мовами. Години релігії проходять у східньо-візантійському обряді.

Марія Кульчицька

Наймолодші відвідувачі школи – в захопленні від книжок в кімнаті передшкілля.

Фундація УВУ оголосила лавреатів Фонду Воляників-Швабінських

НЮ-ЙОРК. – Фундація Українського Вільного Університету повідомляє, що жюрі Конкурсу з українїстики Фонду Воляників-Швабінських при Фундації УВУ (в складі: мґр. Теодор Воляник, д-р Анатолій Карась, д-р Михайло Присяжний, д-р Тарас Салига, академік Леонід Рудницький (голова), д-р Євген Федоренко) визначило лавреатів Фонду за 2006 рік.

Першою нагородою відзначено Степана Сапеляка за книжку „Хроніки дисидентські від головосіку. Невольнича мемуаристика“ – Харків, „Майдан“, 2007 рік.

Лавреати другої нагороди: Ярослав Розумний – упорядник збірника статтей „Маркіян Шашкевич на Заході“. (Friesens. Book Division). Манітоба, Канада, 2007 рік; Микола Зінчук – за книжку „Чарівні казки“ – Львів, „Каменяр“, Тернопіль, „Богдан“, 2007 рік. А також за серію упорядкованих і виданих книжок під загальною рубрикою „Українська казка“.

Лавреати третьої нагороди: Алла Ковтун (упорядник) і Вікторія Ярош (художник) – за серію книжок для дітей „Пізнаю Україну“, до складу якої входять: „Дорогами щастя-долі: міти та леґенди України“ – Київ, 2007 рік, „Україна на карті світу“ – Київ, 2007 рік, „Ой, радуйся земле“ – Київ, 2007 рік; Йосип Салаш – за роман „Відторгнені“ – про сучасну трудову еміґрацію. Калуш, 2007 рік.

Урочисте вшанування лавреатів і вручення нагород відбудеться у Львівському національному університеті ім. Івана Франка 27 листопада.

Реченець подання на конкурс творів, що вийшли друком 2008 року, – до 1 вересня 2010 року.

Закликаємо охочих присилати один примірник професорові Анатолію Карасеві на адресу Львівського національного університету ім. Івана Франка, вул. Університетська, 1, кім. 316. 79000 Львів Ukraine, й один примірник до Фундації УВУ: Ukrainian Free University Foundation, P. O. Box 1028, New York, NY 10276.

До надісланих книжок слід долучити коротку біографію автора з його повною адресою і числом телефону.

Фундація УВУ в Ню-Йорку

Передплата „Свободи“ коштує тільки 55 дол. на рік!

Третій Міжнародний конґрес „Українська освіта у світовому часопросторі“

КИЇВ. – 21-22 жовтня відбувся Третій Міжнародний конґрес „Українська освіта у світовому часопросторі“, який організували Міністерство освіти і науки України, Національний науково-дослідний інститут українознавства і Міжнародна асоціяція „Україна і світове українство“.

Головною темою конґресу було „Українознавство і реформування освіти в Україні і за кордоном“.

Голова оргкомітету, директор Національного науково-дослідного інституту українознавства академік Петро Кононенко відкрив пленарне засідання і визначив мету і завдання конґресу, який проходив в Київському міському будинку учителя.

Привітання учасникам конґресу прислали Президент України, почесний голова Міжнародної ради з питань освіти, науки, культури Віктор Ющенко, Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет, багато посадових осіб і інституцій.

Привітання від голови Шкільної ради при Українському Конґресовому Комітеті Америки д-ра Євгена Федоренка зачитала делеґат від шкіл українознавства в Америці вчителька Школи українознавства ім. Лесі Українки в Моріс Кавнті, Ню-Джерзі, Валентина Каплун.

Валентина Каплун

Учасників конґресу вітає директор Національного науково-дослідного інституту українознавства академік Петро Кононенко.

Президія Міжнародного конґресу „Українська освіта у світовому часопросторі“.

Форум Ради Европи відбувся в Києві

КИЇВ. – 21-23 жовтня відбулася п'ята сесія Форуму Ради Европи „За майбутнє демократії“, присвячена темі „Виборчі системи: зміцнення демократії у XXI ст.“. У відкритті сесії взяв участь Президент України Віктор Ющенко, який звернувся до учасників з вітальним словом. Він підкреслив, що в Україні утвердилася реальна свобода слова і демократичні вибори стали нормою для українського суспільства.

Серед головних учасників Форуму були голова Комітету міністрів Ради Европи, міністер закордонних справ Словенії Самуель Жбогар, новообраний Генеральний секретар Ради Европи Торнб'єрн Яґланд, голова Парляментської Асамблеї Ради Европи Луїс Марія де Пуч, голова Венеціянської комісії Я. Ґенґельсен, а також понад 400 представників урядових, парляментських та наукових кіл країн-членів Ради Европи, численні представники неурядових організацій.

Висновки Форуму мають сприяти започаткуванню праці всіх інституцій Ради Европи на парляментському і на урядовому рівнях у напрямку вироблення важливих рекомендацій щодо поширення досвіду найкращих европейських виборчих практик та оптимізації їх функціонування.

Проведені заходи і дискусії широко висвітлювалися в засобах масової інформації. Висліди праці Форуму-2009 стануть вагомим внеском у зміцнення европейських норм та стандартів у виборчій сфері.

З матеріялами щодо Форуму можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Ради Европи: www.coe.int/t/dgap/democracy/.

Генеральне консульство України в Ню-Йорку

Конференція про історичну пам'ять Другої світової війни в Україні

На секції про моделі національної пам'яті про Другу світову війну (зліва): Юрій Шаповал (Україна), Річард Лебов (США), Владислав Гриневич (Україна), Рафал Внук (Польща) та Володимир Невежин (Росія).

КИЇВ. – 23–26 вересня відбулася міжнародна конференція „Друга світова війна та (від)творення історичної пам'яті в сучасній Україні". Головували на ній Мирон Стахів – директор програми ім. Фулбрайта в Україні, та Владислав Гриневич – старший науковий працівник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса Національної Академії Наук України. Було розглянуто важливі, а часом контроверсійні й болісні питання про події Другої світової війни в Україні, подальшу її мітологізацію в радянський час, ролю України в цій війні та політику пам'яті в сучасній Україні.

Під час конференції діяли секції: „Моделі національної пам'яті про Другу світову війну", „Моделі офіційної історії про Другу світову війну", „Політика пам'яті в Україні", „Геноцид, Голокост та міжетнічні конфлікти", „Теоретичні й методологічні підходи до порівняльних студій про політичну пам'ять: Україна і Центральна Европа", „Колективні та індивідуальні моделі пам'яті" та „Культура і формування пам'яті".

Учасники конференції також мали змогу відвідати Національний музей історії війни, побувати на відкритті виставки „Українська Повстанська Армія: історія нескорених", фестивалі документальних фільмів про Другу світову війну та на прийнятті в Посольстві Польщі в Україні.

Конференція відбулася в досить сприятливий час. І не лише через відзначення у вересні 2009 року 70-ої річниці з дня початку війни, а й у зв'язку з напруженими політичними стосунками між Україною і Росією за останні місяці, які певною мірою пов'язані з інтерпретацією в Україні окремих осіб і подій Другої світової війни.

В СРСР був витворений міт про війну, в якому ідеалізувалася боротьба проти фашизму, наголошувалося на військовій перемозі над нацистською Німеччиною й пропаґувався пов'язаний з війною російський патріотизм і націоналізм. Відома у всьому світі як Друга світова війна, в Радянському Союзі вона отримала назву „Велика Вітчизняна війна". Цей міт підживлювався через масову освіту, через інтерпретацію війни у мистецтві, кіно й літературі.

У незалежній Україні історики й інші суспільні діячі почали переглядати й переоцінювати пов'язані з війною події й теми, які в радянський час були заборонені або трактовані неґативно. Проте загальна згода щодо нового й повнішого погляду на Другу світову війну, який би точніше відображав специфіку українського досвіду в ній, ще не досягнута.

Якщо деякі погляди на війну все ще залишаються суперечливими, то окремі події не досить відомі й зрозумілі. Українську історичну пам'ять сьогодні можна найкраще означити як гібридну або надломлену, коли специфічно українські національні елементи накладаються на традиційну радянську модель.

Прихильники прорадянської позиції тепер отримують сильну підтримку від офіційних осіб Росії, зокрема Прем'єр-міністра Володимира Путіна й Президента Дмитра Медведєва. Недавно вони піддали нещадній критиці спроби переглянути ці прорадянські погляди про війну в Україні й розкритикували Президента Віктора Ющенка за його прихильне ставлення до національно-визвольної боротьби УПА.

На конференції було розглянуто питання політики пам'яті в Україні й сусідніх країнах – Польщі, Росії, Німеччині й Білорусі. В окремих доповідях увагу було зосереджено на суперечливих і малодосліджених питаннях, як от польсько-українська різанина й етнічні чистки та Голокост в Україні.

Конференція сприятиме інтеґрації наукової дискусії про Другу світову війну в Україні до роздумів над цією темою у міжнародній науковій спільноті. У ній взяли участь науковці з багатьох европейських країн, США й Канади. Вона була спонзорована понад 20 науковими й урядовими установами, включно з Посольством Канади в Україні і Канадським інститутом українських студій (КІУС) при Альбертському університеті.

КІУС представляли науковці Богдан Клід і Микола Сорока, які виступили з доповідями про історичну пам'ять про Другу світову війну й УПА в українській музиці та українській еміґраційній літературі.

На конференції з доповіддю „Реконструкція пам'яті Другої світової війни і її сучасне політичне забарвлення: справа українського „підкореного ворожого персоналу" також виступила докторантка Школи славістики Лондонського університетського коледжу Олеся Хромейчук, яка отримала стипендію від КІУС.

КІУС

На секції про культуру і формування пам'яті (зліва): Мирон Стахів (директор Програми ім. Фулбрайта в Україні) і Микола Сорока (Канада).
Фото: КІУС

Посол Грузії відвідав село Водяники

ВОДЯНИКИ, Черкаська область. – 12 вересня село Водяники відзначало своє 650-річчя. Серед гостей свята був Посол Грузії в Україні Ґріґол Катамадзе. Адже у цьому селі похований Вахтанґ Чіковані, який 1 березня 1944 року загинув в бою від осколку німецької міни.

Ґ. Катамадзе розповів, що три роки тому вже був у Водяниках, а тепер побачив, як за цей час село розквітло. Село газифікували, реконструювали фельдшерсько-акушерський пункт, електромережі, відремонтували дороги, відновили каскад ставків, прочистили річку Неморозь, відбудували Миколаївську церкву та Свято-Вознесенський храм. А ще тут видали історичний нарис про Водяники.

Учні навчально-виховного комплексу ім. В. Чіковані підготували екскурсію шкільним музеєм. Посол отримав подарунки – ікону Архистратига Михаїла на пам'ять про сільські храми, книгу про село Водяники. У відповідь він пообіцяв, що влаштує школярам поїздку до Грузії.

На святі побував уродженець Водяників, голова Черкаської обласної державної адміністрації Олександер Черевко, який зізнався, що любов до малої батьківщини прищепила йому бабуся.

Від О. Черевка сільська школа отримала три комп'ютери та кольоровий принтер. Цінні подарунки та грошові винагороди отримали найстаріші жителі села.

Учасників свята розважали відомі українські співаки Михайло Поплавський, Віктор Павлик та Ніна Матвієнко.

Олександер Вівчарик

Мешканці Водяників і гості у мальовничій місцевості – Совиному яру – під час концерту на честь ювілею села. *Фото: Олександер Вівчарик*

„Коли лях...

(Закінчення зі стор. 5)

якої місто стало знову польським, промовчує.

Згадуючи про арешт свого батька українською поліцією, пише, що прийшло „...двох драбів в кашкетах з „тризубом" (слово „тризуб" бере в знаки наведення) та жовтобрунатних мундурах Української допомогової поліції. Старший – низький і кріпкий, молодший – бичок з прищами на обличчі...". І далі без доказів узагальнює, що українська поліція чинила злочини супроти поляків. Щоправда також нагадує, що були українські поліцаї, які полякам помагали, але „бандерівці" їх знищували.

ОУН і УПА Т. Камінський приписує найжахливіші злочини супроти поляків – так, нібито ОУН-УПА не мала ніякої іншої мети, крім винищування польського населення. Тим часом різниця між УПА і польською Армією Крайовою (АК) – фундаментальна. УПА боролась проти ворогів-окупантів – за Українську самостійну і соборну державу та за свободу народів і людини, АК ж намагалася терором і невинною кров'ю увічнити польську окупацію українських земель. АК співпрацювала з більшовицькою партизанкою, з метою поборювання УПА і українського підпільного руху взагалі. Щоб загострити конфлікт між поляками та українцями, більшовицька аґентура творила фіктивні відділи УПА, які тероризували як українців, так і поляків, і це справді компрометувало УПА та загострювало взаємопоборювання між українцями і поляками. Цю неправду, на жаль, деякі польські історики дотепер застосовують в антиукраїнській пропаґанді.

Зокрема це чинить ксьондз Т. Ісакович-Залєський у своїй книжці „Промовчане людовбивство на окраїнах" (Варшава, 2008).

Наприклад, він стверджує, що „...Степан Бандера був упривілейованим в концтаборі Заксенгаузен, мав дуже легкі в'язничні умови, й у 1944 році був звільнений та займався організацією Українського Комітету та Української Народної Армії, чергових збройних формувань, які коляборували з німецькими нацистами... По війні опинився в Німеччині... видавав себе за поляка... жив під фальшивим прізвищем...". Натомість, польського генерала Ц. Ґрота-Ровецького німці замордували в Заксенгаузені.

Правда дещо інша. В концтаборі в Авшвіці, де було ув'язнено сотні українських націоналістів, саме польські в'язні були упривілейованими, служили наглядачами, санітарами, кухарями і над українцями немилосердно знущалися, мордували, як це сталося з двома братами С. Бандери та іншими. І як тут не згадати про антиукраїнську політику Варшави між двома війнами на „кресах всходніх", нищення православних церков на Холмщині, Березу Картузьку, пацифікацію, концтабір Явожно і Акцію „Вісла" вже після Другої світової війни. Батальйонові „Нахтіґаль", в якому служив пізніший Головний командир УПА Роман Шухевич, приписують вбивство польських професорів у липні 1941 року. Чи не читав ксьондз Т. Ісаковіч-Залєський спомини графіні Лянцкоронської, яка розповідає, що шеф станиславівського ґестапо Ганс Крюґер хвалився, що знищення польських професорів у Львові – це була його робота? Подібні публікації не сприяють зближенню, а навпаки – ще більше віддаляють один від одного наші народи.

На щастя, не всі поляки так думають, бо у зв'язку з „Рейдом слідами Степана Бандери" появились в польській пресі й поміркoвані статті, як от у згаданій вище „Ґазеті виборчій", а також ще об'єктивніша стаття Яна Рокіти в газеті „Дзєннік" під назвою „Декрет Схетини і українська пам'ять" („Шлях Перемоги", 2 вересня), який пише: „...Бандера є і буде важливим елементом української пам'яті, і цього не зможе змінити жодний декрет міністра Схетини" . І далі: „Цим дрібним інцидентом ми знову пробудили антипольські настрої...".

Треба тут також признати рацію згаданому на початку цього допису польському журналістові М. Войцєховському, який в „Ґазеті виборчій" пише: „Не йдеться про те, щоб поляки і українці взагалі не говорили про це болюче минуле. Йдеться про те, щоб розмежувати історію від політики й говорити про історію такою мовою, яка була б сприйнятною також для другої сторони. На жаль, ми від того все ще дальше, ніж ближче".

ОУН...

(Закінчення зі стор. 5)

2 вересня 1989 року, за два роки до незалежности, коли на Україні починався відроджуватися Пласт, – а С. Бандера у 1920-их роках був надзвичайно відданим пластуном і виховником – партійна газета „Радянська Україна" повідомила, що влада унеможливила пластовий табір під Городком. Повідомлення мало заголовок „Ще не вмер Степан Бандера" і закінчувалося реченням: „Як розуміти віршовані викладки, якими бавляться члени Пласту – „Ще не вмер Степан Бандера. Ще живі герої, Вже не довго москалеві спати у спокої" ?".

А під час II Всеукраїнських зборів Народного Руху України першого вечора відбувся святковий концерт. На ньому виступив молодий київський співак Олесь Павлишин. Коли він почав співати одну, уся заля встала з місць та співала разом з ним. Пісня називалася „Степан Бандера нам казали", а приспів звучав так:

„Холєра красная,
бодай би тряснула
Бодай тя кров троїста залила,
А ми бандерівці,
ми хлопці вольнії,
Не віддамо Вкраїну москалям".

Ясно, що слід по ОУН і С. Бандері не загинув у сірій мряці. Цей слід жив і могутнів серед нових поколінь українських патріотів та завершився вічним пам'ятником, якому назва: Українська самостійна соборна держава. Так довго, як житиме Україна, як довго живуть українські націоналісти-патріоти, які змагаються за життя та права свого народу, так довго житиме дух та ім'я ОУН і С. Бандери.

SUPREME COURT OF THE STATE OF NEW YORK
COUNTY OF CHEMUNG

YAROSLAVA LUCHKIV,
Plaintiff, Index No.: 37727

-against-

YEVHENIY M. LUCHKIV,
Defendant.

NOTICE AND BRIEF STATEMENT OF THE OBJECT OF THE ACTION AS PUBLISHED

To the above named Defendant:

You are hereby summoned to appear in this action by appearing at the hearing scheduled for December 18, 2009 at 9:30 a.m. at the Chemung County Courthouse, Elmira, New York before Hon. Judith F. O'Shea, and in case of your failure to appear, Judgment will be taken against you by default for the relief demanded in the Complaint filed herein.

Dated: November 5, 2009

To the Defendant, Yevheniy M. Luchkiv.

The foregoing Notice of Motion for Default Judgment with Attorney Affirmation and Client Affidavit are served upon you by publication pursuant to an Order of Hon. Judith F. O'Shea, a Justice of the Supreme Court of the State of New York, signed the 13th day of October, 2009, at Elmira, New York, and filed on the 19th day of October, 2009, with the Notice of Motion for Default Judgment with Attorney Affirmation and Client Affidavit in the Office of the Clerk of the County of Chemung, in the City of Elmira, New York.

Michael Arcesi, Esq.
Friedlander, Friedlander & Arcesi, P.C.
Attorneys for Plaintiff
425 Park Ave. PO Box109
Waverly, NY 14892
607-565-8155

\\Server\waverly\Clients\Luchkiv, Yaroslava\Pleadings\notice of publication.wpd

ПОДОРОЖІ

Святині Волинського краю

Монастир на повстанських могилах

Оселя Гурби колишнього Дубенського повіту знаходилася при великому болоті, на північ від містечка Шумськ. Місцевість ця нагадує Полісся, хоч поруч, південніше, розпочинаються відломи Карпат, які далі на південь поступово переростають в Кременецькі гори.

Місцевість завжди славилася своїми лісами, які займали сотні гектарів навколо Гурбів. В історію рідної землі вони ввійшли через відомий бій вояків Української Повстанської Армії (УПА) з енкаведистами 23-25 квітня 1944 року.

В Гурбинських лісах 5,000 вояків УПА три дні вели нерівний бій. Москалі кинули в бій танки, літаки, гармати, іншу модерну зброю, якої не мали українські повстанці.

Сотні українських вояків загинули тоді смертю героїв. Земля була усіяна трупами і полита кров'ю. Ворог забрав своїх вбитих, а загиблі герої-повстанці спочили в Гурбинському лісі. Їх братські могили з дубовими хрестами підривали мінами більшовицькі карателі, але пам'ять про повстанські могили жила в навколишніх селах.

З постанням незалежної України на братській могилі поставлено хрест. Тодішній голова Рівненської обласної державної адміністрації св. п. Василь Червоній порадив заснувати біля братської могили повстанців чоловічий монастир, створити в селі Пляшевій Національний пантеон бойової слави „Повстанські могили".

У 2005 році розпочалося будівництво корпусу Свято-Воскресенського монастиря, церкви-каплички, перезахоронення з інших місць Гурбинського лісу до Національного пантеону тлінних останків героїв-повстанців. Перед могилами поставлено на високому постаменті скульптуру Покрови Пресвятої Богородиці, а на могили покладено мармурові плити з іменами загиблих.

Першим настоятелем Свято-Воскресенської обителі було призначено о. Антонія (в миру Олександер Король з містечка Вишнівці), який з молодечою енерґією взявся за розбудову обителі. 4 липня 2006 року за нез'ясованих обставин трагічно загинув настоятель обителі, могила якого знаходиться поруч церкви-каплички і пам'ятника воякам УПА. Довший час монастир був без настоятеля і ченців. Лише в квітні 2007 року Митрополит Рівненський і Острозький Євсевій в монастирській капличці рукоположив в сан ієромонаха Нифонта (в миру Володимир Карпинський), а 17 квітня того ж року було видано указ про його призначення настоятелем.

І тепер о. Нифонт продовжує працю, править Служби Божі, приймає чисельних прочан, розбудовує монастирське господарство.

Ранковий електропотяг серпневого ранку привіз мене до Рівного, а від залізничного двірця автобусом я вирушив до монастиря в Гурбах. Ось і зупинка Гурби. Піщана доріжка веде до святині. Праворуч – Гурбинський ліс, ліворуч – колишні поля, нині зарослі травою.

Я зупинився перед монастирем, який раптово з'явився серед лісу на гірці. Перед ним Національний пантеон „Повстанські могили". Над могилами – скульптура Богородиці, а далі, півколом, братські могили перепохованих вояків УПА. На щоглі – синьо-жовтий прапор. Є тут могила першого настоятеля о. Антонія.

Настоятель о. Нифонт розповідає: „До нашої монастирської домової церкви приходить багато вірних з навколишніх сіл. Особливо велелюдно у неділі і свята. Лише в цьому році тут побувало більше 2,000 прочан, і не лише з Волині".

Потім ми пішли до пам'ятника загиблим в Гурбинській битві воякам УПА, до могили о. Антонія, новітнього мученика Церкви.

На прощання о. Нифонт сказав: „Розкажіть читачам правду про Гурбинську битву, про монастир, і нехай ідуть вони до святинь з молитвою і пожертвами для розбудови обителі і Національного пантеону „Повстанські могили".

Кошара на святому місці

Давнє монастирище, що залишилося від обителі Благовіщення Пресвятої Богородиці (XVII ст.) на лівому березі річки Турії, між селами Попівка (нині Турія) і Туропином, заохотило мене дослідити походження цієї святині. В історію обитель увійшла під назвами: Попівська, Туропинська, Могилинська, тому що знаходиться в трикутнику між селами Попівка, Туропин, Могильне.

Могилинський жіночий монастир, читаємо у „Волинських єпархіяльних відомостях" за 1867 рік, ще називають Попів млин. Він заснований Адамом Киселем для матері своєї Єфросинії, яка була тут ігуменею. Записами від 18 серпня 1646 року в Гощі і 10 жовтня того ж року у Новгород-Сіверському А. Кисіль пожертвував цьому монастиреві гроші, ґрунти з підданими, село Попівку.

Відома волинська православна родина Киселів в XVI-XVII ст. спричинилася до великої духовної розбудови Волині. Особливе місце в цьому шляхетному роді посідав Київський і Брацлавський воєвода А. Кисіль, якого згідно з його заповітом поховано в церкві Успіння Пресвятої Богородиці у селі Низкиничі. Цей храм побудував він власним коштом, але не знайшов тут вічного спочинку, бо в 1960-их роках церкву зачинили московські окупанти, а прах воєводи в труні роботи італійських майстрів, орнаментованій горельєфами, що зображували батальні сцени та мармурове погруддя А. Киселя, збезчестили.

До чисельних добрих справ воєводи А. Киселя належить заснування Свято-Благовіщенського жіночого монастиря на невеликому острівці висотою до 1.5 метра над рівнем води, на лівому березі Турії.

В центрі острівця, обнесеного земляними валами, було вибудувано дерев'яний храм Благовіщення Пресвятої Богородиці, а поруч – монастирські будівлі. Цей монастир був місцем численних прощ, особливо 7 квітня, коли приходили сюди сотні прочан.

Черниці орали, косили, доглядали худобу, збирали в лісах гриби, ягоди, плекали сад і бджіл. Їхня праця закріпилася в навколишніх топонімах: монастирські луги біля Турії, ліс від Попівки до Овадного має назву Монастирський, а належність монастиреві водяного млина на Турії закріплено в топонімі „Попів млин".

Першою ігуменею обителі була Єфросинія Кисіль, яка померла 1653 року і була похована на монастирському кладовищі в східній частині острова. Тут спочили й інші черниці обителі. У 1670 році монастир перейшов до Руської унійно-православної церкви, а після третього поділу Польщі 1795 року і окупації цих земель царською Росією, московській церкві не було потреби відновлювати обитель. Черниць перемістили звідси до села Блаженик, а потім – до Полонської жіночої обителі (нині місто Полонне Хмельницької области).

Монастирський храм в XIX ст. перенесено з монастирища на острівці до села Попівки, де він загинув у полум'ї Другої світової війни.

Моя дорога до монастирища простелилася крізь зелені червневі поля і ліси, неповторної краси краєвиди. А ось і Турійськ, відомий з літопису за 1097 рік. Тут з'явилося рукописне Євангеліє в кінці XV – на початку XVI ст.

Це Євангеліє писане півуставом, багато ілюстроване, серед кольорових ілюстрацій є і з рослинним орнаментом. Воно належить до цінних взірців рукописних пам'яток сакрального мистецтва Волині.

З Турійська вирушаю в село Мокрець, відоме іменами українських патріотів, зокрема талановитого артиста і балетмайстра модерного танцю Анатолія Демо-Довгопільського, який виступав в країнах Західної Европи й Америки.

Свою молодість він провів в Мокреці, повернувся 1941 року з еміґрації до окупованого німцями Рівного, заснував там український театр і був замордований разом з дружиною ґестапівцями в рівненській тюрмі 1943 року.

Друга особа – Галина Сопильняк, новомучениця 1970-их років. Талановита, патріотична жінка була прикута хворобою до ліжка, але не зламалася духом, продовжувала працювати хворою. Я маю кілька унікальних її робіт, але все, що вона зібрала і створила для музею у власній хаті, пізніше було загарбане владою, і лише частина унікальних експонатів, виготовлених мисткинею, опинилася в приватних колекціях і музеях США і Канади.

В Блаженику мене зустрів студент Волинської духовної семінарії Валерій Шудрук і ми вирушили до Туропина, монастирища під Попівкою.

Туропин – давня оселя цього реґіону, відома в документальних джерелах під датою 1545 року, коли її власником був український православний шляхтич Гаврило Яковський. Шляхтянка Магдалина Гулевичівна з волинського роду Гулевичів побудувала в селі 1777 року храм Воздвиження Чесного Хреста Господнього. В 1960-их роках місцеві атеїсти храм зачинили, а вночі розбивали вікна, виламували двері, нищили рештки церковного майна.

З Туропину вирушаємо до монастирища. Стовбури вільхи перекинуті через річку і служать за хиткий місток. Ми переходимо без пригод. У монастирищі тепер кошара для худоби кооперативного об'єднання в Туропині. Худоба витоптує могили черниць. Пастухи заганяють до кошари на чернечих кістках худобу, серед якої багато тварин, хворих на рак крові.

Фотографую все те, що залишилося від святого місця, а душа наповнюється болем і соромом за вчинки тих, хто продовжує нищити нашу духовну спадщину.

Володимир Рожко,
Луцьк

Церква Воздвиження Чесного Хреста Господнього (1777 рік) в Туропині.

Настоятель Свято-Воскресенського монастиря о. Нифонт біля пам'ятника полеглим воякам Української Повстанської Армії.

ПОСТАТІ

Нескорений „Злат-жолудь“

До 100-річчя від народження Олекси Сацюка

Олекса Сацюк народився 18 листопада 1909 року в селі Головчиці на Рівненщині, помер у 1960 році в Канаді. Він – автор повістей „Смертоносці“ та „Злат-жолудь“.

Про О. Сацюка як про талановитого письменника та непохитного мрійника у поглядах на самостійність України активно заговорили на його рідних теренах десь на початку 1990-их років, напередодні 30-их роковин його смерти. Трохи пізніше Україна побачила його книги, видані в Арґентині, де він якийсь час жив, Канаді та Австрії.

А 24 лютого 2005 року в місті Дубні ім'я письменника зайняло почесне місце на меморіяльній дошці в єдиному гурті з відомими Уласом Самчуком та Авеніром Коломийцем. Разом вони з 1941 року до кінця 1942-го становили „трійцю“, яка мала визначальний вплив на просвітницький український рух, що ширився по тодішній Волині.

Як багатьом українським патріотам, О. Сацюкові не вдалося уникнути арешту. До Дубенської тюрми його запроторили у 1940 році. Маючи за плечима місцеву гімназію та Варшавський університет, був одним з найерудованіших міських учителів. Визволився з в'язниці вже коли прийшли німці. На той час він уже був одружений і мав маленького сина Богдана.

Невдовзі його повідомили, що німецькі служби вивчили його біографію, знають про антикомуністичні настрої та тюремні поневіряння, тому пропонують очолити міську управу. Вірячи, що гітлерівський режим несе самостійність Україні, О. Сацюк погодився. Співпрацюючи з такими авторитетами, як У. Самчук, А. Коломиєць, Василь Бурка, ін вберіг від вивезення до Німеччини багатьох земляків, розгорнув просвітянську діяльність. За його безпосереднього сприяння в Дубні відкрили Волинський музичний інститут ім. Михайла Леонтовича, книжкове видавництво „Лад“. Діяла україномовна гімназія ім. Симона Петлюри.

Наприкінці 1942 року О. Сацюк переконався, що гітлерівці не бажають добра Україні і переїздить з родиною до Австрії. Там народився другий син, Олег.

О. Сацюк дуже пишався своїми синами, бо вони були гідними батьків. Обидва виношували мрію обов'язково відвідати місцину, звідки започаткувався їхній родовід. Втім, мрія збулася лише для Олега. Богдан же, закінчивши Гарвардський університет і ставши одним з найперспективніших американських вчених-фізіологів, несподівано захворів. На нещастя, хвороба виявилася невиліковною...

Щодо Олега, то він приїхав в Україну разом з дружиною Роксоланою вперше в 1991 році. Вдруге – через 16 років. Обидва рази гості побували на цвинтарі, де покояться дідусь та бабуся. Побували у відновленій Головчицькій церкві, помолилися за упокій рідних та близьких. Взяли з собою пригорщу землі та води з тієї криниці, яка колись слугувала і батькові, і дідові…

Олег Сацюк береже світлу пам'ять про батька і вірить, що книги „Смертоносці“ та „Злат-жолудь“ буде перевидано в Україні (фото 2007 року, село Головчиці Млинівського району на Рівненщині).

Пройнятий любов'ю до дітей, до родини, до України, О. Сацюк свою літературну діяльність розпочав в еміґрації, хоч його „Смертоносці“ часово позначені так: „1944 рік. Турка над Стриєм“. Починаючи з 1946 року, письменник активно співпрацює з журналом „Літаври“, тижневиком „Нові дні“, які виходили в австрійському Зальцбурзі. Того ж 1946 року у видавництві „Нові дні“ побачила світ перша збірка оповідань прозаїка-початківця – „Колоски“. Першим у ній стояло оповідання „Корній Добрина“ твір, відзначене нагородою на конкурсі молодих українських письменників-еміґрантів.

Етапною для О. Сацюка стала книга „Злат-жолудь“. Вона вийшла у 1951 році в Буенос-Айресі за сприяння видавця та письменника Миколи Денисюка. На початку 1950-их років О. Сацюк в Арґентині очолював Спілку українських письменників, а М. Денисюк для нього на цьому подвижницькому шляху був його правою рукою.

Споріднена тема батьківщини і чужини проходить майже через усі оповідання письменника. Особливо через ті, що об'єднані в „Злат-жолуді“ а тут їх шість: „Остання пісня“, „Сліпець“, „Пташка з Генуї“, „Зайвий“, „Наложниця“ і „Злат-жолудь“. У всій творчості О. Сацюка з політичними мотивами цілком співзвучні біблійні та історичні сюжети.

Він був також художником і створив десятки картин з пейзажами незабутньої батьківщини. А ще український еміґрант, котрий окрім Австрії та Аргентини мешкав також у США, був професіоналом-травознавцем, а любов до цієї справи в юності започаткував якраз на головчицьких цілющих ляндшафтах.

Любов'ю до рідної землі було позначене все, до чого долучався О. Сацюк.

Євген Цимбалюк,
Рівненська обл.

Кінозірка з українскої родини

Читачка „Свободи“ Ія Василенко з Юніону, Ню-Джерзі, надіслала до редакції копію інтерв'ю, яке дала російськомовній газеті „Наш дом Америка“, що видається в Ню-Йорку, відома американська кінозірка Віра Фарміґа. На перше запитання газети про те, якою мовою говоритиме артистка, В. Фарміґа відповіла: „Тільки українською“.

В. Фарміґа народилася 6 серпня 1973 року в українській сім'ї, в Ню-Джерзі. Вона відвідувала українську школу, танцювала в українському ансамблі, була вихованкою Пласту. З дитинства зростала в україномовній родині, почала вивчати англійську лише у шість років.

Кінозірка Віра Фарміґа.

Була другою з семи дітей. Закінчила університет у Сиракюзі. Професійна спеціялізація – трилери, драми, кримінальні фільми. Починала у театрі, мала успіх на Бродвеї. Пізніше – телесеріяли. Разом з найкращими американськими акторами вона зіграла у багатьох драмах і трилерах, зокрема „Осінь у Ню-Йорку“, „15 хвилин слави“, „Панічна втеча“, „Відступники“ та ін.

У 2005 році В. Фарміґу назвали в числі найкращих американських акторів.

Артистка бере активну участь в акціях на користь України. У 2006 році, коли Фонд допомоги та розвитку „Діти Чорнобиля“ споряджав 32-ий вантаж на відзнаку 20-их роковин ядерної катастрофи, брала участь у пам'ятному концерті в Національній Опері України разом з відомою оперною співачкою Оксаною Кровицькою.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська • 973-292-9800 #3040* • adukr@optonline.net

Слово про Йосипа Терелю: затихли його дзвони

16 березня 2009 року відійшов за межу вічности Йосип Тереля. Цю сумну вістку упродовж останніх двох місяців рознесть різними мовами світовому читацькому загалові численні видання. 17 травня 2009 року популярна газета української діяспори у США „The Ukrainian Weekly" опублікувала розлогу англомовну статтю про його мученицьке життя.

Й. Тереля народився 27 жовтня 1943 року у гірському селі Келечин, що на Закарпатті. Ріс чесною, справедливою людиною – таких в СРСР неминуче чекали переслідування і страждання. В тюрмах і таборах Й. Тереля провів понад 23 роки. Тут і залізна катівня сумнозвісної Володимирської в'язниці неподалік від Москви, мордовські, пермські табори суворого режиму, чотирирічна одиночна камера на рідній українській землі в Дніпропетровську, тюремні мури в Мукачеві, Берегові, Вінниці, Сичівці, Челябінську...

Визначальною рисою його світогляду було поривання вперед – туди, звідки лине світло для рідного народу. Найбільшою мірою він виявляв своє „я" на сторінках „Хроніки Української Греко-Католицької Церкви" – рідкісного літопису, який він видавав у нечувано тяжких умовах тоталітарного режиму, а також оригінальних художніх творів („Чорне і біле", „2000", „2001", „Свідок", „Царство духа"), поетичних добірок та долсідницьких студій („Християнізація білих хорватів", „Судьба апостола", „Оскал Диявола").

Не можна полишити поза увагою його багату мистецьку спадщину, що охоплює десятки ікон, сотні екслібрисів, тематичних малюнків, ілюстрацій та графічних циклів. Усе це потрібно б зібрати і видати окремим альбомом.

Ще 1982 року він заснував Ініціятивну групу захисту прав віруючих України, наближаючи час, коли український народ встане з колін, а світ розпізнає в ньому суб'єкт історії. Для Й. Терелі як поета, прозаїка, живописця була властива природна стривоженість за людину, за людяність і людинолюбність, тобто за ті духовні цінності, які рухали життя і працею його уславленого земляка, теж уродженця Келечина, – о. Авґустина Волошина – визначного церковного, культурно-освітнього й політичного діяча України, Президента Карпатської України, який справив благотворний вплив на автора „Тюремного щоденника" („Чорне і біле", – Торонто, 1993). Саме Й. Терелі завдячуємо, що унікальна кіностріча про події Карпатської України в березневі дні 1939 року дійшла до громадськости. Й. Тереля віднайшов її в американських архівах і на свої кошти реставрував для нащадків.

У „Тюремному щоденнику" він занотував: „...Християнська концепція починає революцію від власного серця, а вже через власне серце – в усій людській суспільності... Ми, християни, викорінюємо зло в собі, а тоді вже в інших". Американська письменниця Анна Бол у рецензії на англомовне видання книжки Й. Терелі „Свідок" (1991) дійшла висновку: „Тереля, письменник і мистець, перебуваючи у тюрмах та концтаборах, де він змушуваний був важко працювати, зберіг віру і життєрадісні настрої, його дух ніколи не був подоланий...".

Так, автор цікавих споминів і роздумів, що містяться в книжці „Свідок", напрочуд переконливо вмів розгледіти світлі кольори, що межують зі світом чорної печалі. Тут напрошується на виокремлення його живописний образ – малюнок „Великий Голодомор", який набуває сьогодні особливого звучання: минула ще одна річниця тих подій, коли впали жертвою голодної смерти мільйони невинно убієнних українців у 1932-1933 роках. До слова, у книжці „2000" читач знайде для себе немало цікавого в розділі „Кольори-символи", за допомогою яких Й. Тереля арґументовано витлумачив своє „розуміння добрих і зобов'язуючих повинностей, які конче потрібні для життя".

Голос Й. Терелі в останні роки звучав особливо потужно. Щоправда, до кінця своїх днів він був змушений проживати в Канаді, куди його совєтський режим депортував 1987 року.

Св. п. Йосип Тереля

Тоді всю сім'ю було виселено за межі України, а відтак, за підписом міністра закордонних справ СРСР Андрія Ґромика, спеціяльною ухвалою президії Верховної ради СРСР від 21 січня 1988 року Олену Терелю (уроджена Уманець, 1942-2004) і Й. Терелю позбавлено прав громадянства. За таких умов почалася нова доба їхньої спільної плодотворної діяльности в ім'я України.

1988 року О. Тереля та Й. Тереля створили українське харитативне товариство „Хрест". На його рахунку – чимало заходів для відродження української духовности. Вони заснували у місті Торонто видавництво й опублікували цілу бібліотечку книжок і журналів, безкоштовно поширюючи ці видання в країнах з українською діяспорою і передусім – в Україні. Тисячі примірників ілюстрованої Біблії для юнацтва, десятки інших доброчинних акцій – все це виокремлює заслуги родини перед українським народом.

Можновладці з рідної землі залишилися глухими до прохання уродженця Закарпаття надати йому громядянство України. Стаття „Коли Йосип Тереля повернеться з вигнання в Україну?" (2005) визначного українознавця зі Словаччини Миколи Мушинки містить не тільки запитання, але й однозначну відповідь щодо можливого виконання – сьогодні вже заповіту. Сподіваємося, що провідники сучасної Украни являть сумління і виконають останню волю Й. Терелі бути похованим в землі його улюбленої України...

Духовний доробок Й. Терелі повертається до отчого порога, а образ творця став символом, що зсвідчує: „Любов... все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить" (I Кор., 13:7).

Гучні колись дзвони Й. Терелі затихли. Однак, залишився образ незламного борця, який, куди б не приводила Його доля, жив Україною та її болями...

Згадай Його, Господи, коли прийде до царства Твого, і сотвори Йому блаженний упокій та вічную пам'ять!

Микола Зимомря,
Іван Зимомря,
Олена Юрош,
Андрій Дурунда,
Ужгород

У ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого дорогого і незабутнього СТРИЙКА

СВ. П.

МИХАЙЛА ГАРАСИМОВА

була відправлена СВЯТА ЛІТУРГІЯ

Вже не почуємо Твого доброго слова до нас.
Не побачимо усмішки на Твоїх устах.
Не відчуємо родинної теплоти у наших серцях.

У смутку:

Ірена Гарасимів Ґерент з родиною
Степан Гарасимів з родиною
Роман Гарасимів з родиною
та родина в Україні.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у Божу вічність
(2-го грудня 2008 р.)
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ, ШВАҐРА І ВУЙКА

СВ. П.

ПЕТРА ВОЗНЯКА

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в середу, 2 грудня 2009 р.
в українських католицьких церквах
в Україні, Польщі, Німеччині, Канаді й Америці.

Просимо про молитви за вічний спокій Його душі.

Дружина – Катерина
Донька – Дарія з мужем Михайлом і дітьми Тарасом і Андрієм
Сини – Йосиф з дружиною Олею
– Богдан з дружиною Марійкою і дітьми Стефком і Лярисою.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає.

бл. п.

ІВАН ЗІНЧУК

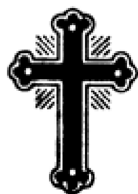
2го жовтня 1959р. - 4го листопада 2009р.

Ми живі свідки Ваших подвигів - будемо завжди Вас пам’ятати.

Вічна Йому пам’ять

Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка

Ділимось сумною вісткою, що в п’ятницю,
20 листопада 2009 р. відійшов у вічність
на 83-му році життя наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

СВ. П.

ЙОСИФ (ОСИП) ЯЦУСЬ

нар. 1 вересня 1926 р. в місті Тернопіль.

Переїхавши до Америки в 1950 р., він був співзасновником організації СУМА в Джерзі Ситі, Н. Дж. Покійний був активний в багатьох організаціях, між ними – довголітній член СУМА, ОУН-Б Організації Українських Націоналістів-Бандерівців, (псевдо Легім), як обласний організаційний секретар стейтової ради УККА в Ню-Джерзі.

Йосиф був членом ООЧСУ – Організації Оборони Чотирьох Свобід України, рекордовим секретарем 234 відділу Українського Народного Союзу, головою Батьківського Комітету при школі Українознавства в Елизабеті, Н. Дж., членом відділу Сеньйорів при церкві св. Володимира в Елизабеті, членом AT & T Pioneers.

ПАНАХИДА була відправлена в понеділок, 23 листопада в похоронному заведенні Krowicki McCrachen Funeral Home в Linden, NJ.

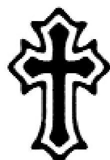
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 24 листопада в церкві св. Володимира в Елизабеті, а відтак на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

У смутку залишені:

дружина – ЄЛИСАВЕТА з дому ШЕБЕЦ
доньки – ЯРОСЛАВА ЯЦУСЬ
– СОФІЯ АРЕНЦІБІЯ з мужем МАНУЕЛ
– ЛЕСЯ ГЕЛЛЕНБРЕХТ з мужем МАРКОМ
сини – ЙОСИФ з дружиною ЛІНДОЮ
– АНДРІЙ з дружиною АН-МИРЛ
внуки – ДЖЕСИКА, БРАЄН, МАТТЮ, МІТЧЕЛ, КРИСТОФЕР, ІЗАБЕЛА, ТАРАС, ЛЬОРА, НИКОЛАС, ДЖОШУА, АРІЄЛКА
сестра – СОФІЯ ҐОЛЬ з родиною
брат – ЮРІЙ з родиною
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Вічна Йому пам’ять!

Замість квітів можна складати пожертви
на „Національну Трибуну“ і на УККА – Народний Фонд.

В глибокій жалобі повідомляємо, що в суботу,
14 листопада 2009 р. відійшла у незабудь
наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

СВ. П.

АНАСТАЗІЯ ФЕДАК-ЦЕСАРСЬКА

Нар. 14 жовтня 1930 р. біля Кросна на Лемківщині.

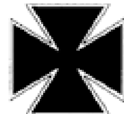
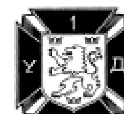
ПАНАХИДА і похорон відбулися 26 і 27 листопада 2009 р. у Danbury, Connecticut.

Залишила у глибокому смутку:

доньку – МАРУСЮ з чоловіком ІВАНОМ МАРЕЦЬКИМ
і дітьми ГРИГОРІЄМ, ОЛЕКСОМ і АННОЮ
сина – ЛЕШКА з дітьми МЕЛЯНЄЮ, РЕМКОМ і ТОМКОМ
з родинами
дітей покійного сина Богдана:
– ДОМІНІКУ і ДАҐМАРУ з родиною
сестру – АННУ МАЦ з чоловіком РОМАНОМ і дітьми МОТРІЄЮ з чоловіком ІГОРЕМ і АНДРІЯ
племінників – у Канаді, Польщі й Україні.

Вічна Їй пам`ять!

Замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на Український Музей в Ню-Йорку.

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
СТАНИЦЯ НЮАРК, Н. Дж.

Ділимося з побратимами сумною вісткою,
що в неділю, 22 листопада 2009 р. по довшій недузі („альцгаймер“)
залишив наші комбатантські ряди довголітній і карний член Станиці

СВ. П.

ВОЛОДИМИР БОЯРСЬКИЙ

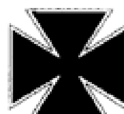
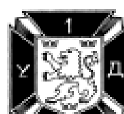
колишній стрілець-шофер запасного полку Дивізії „Галичина“,
нар. 2 червя 1913 р. в селі Станин, пов. Радехів, Західня Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п’ятницю, 27 листопада в похоронному заведенні Литвин-Литвин, а похорон у суботу з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на кладовище в місцевості Ґрейт Мидовз в західньому стейті, Ню-Джерзі.

Опечаленій рідні в діяспорі та Україні наше щире вояцьке співчуття.

Вічна Йому пам’ять!

УПРАВА СТАНИЦІ В НЮАРКУ

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
СТАНИЦЯ НЮАРК, Н. Дж.

Ділимося з побратимами сумною вісткою,
що в неділю, 22 листопада 2009 р. несподівано залишив наші
комбатантські ряди довголітній і карний член Станиці

СВ. П.

МИХАЙЛО ЗАВЕРУХА

колишній вояк Дивізії „Галичина“, нар. 27 листопада 1926 р.
в селі Носові, Підгаєцького району, на Тернопільщині.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 23 листопада в похоронному заведенні Литвин-Литвин, а похорон у вівторок з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на кладовище Голівуд в Юніон, Ню-Джерзі.

Опечаленій рідні в діяспорі і в Україні наше щире вояцьке співчуття.

Вічна Йому пам’ять!

УПРАВА СТАНИЦІ В НЮАРКУ